

Programación Relixión Católica.

**Departamento Relixión
I.E.S Plurilingüe SAN ROSENDO
Curso 2013-2014.**

INDICE DA PROGRAMACIÓN DE RELIXIÓN CATÓLICA CURSO 2013-2014.

1.-INTRODUCCIÓN.

1.1.- Membros do Departamento.

1.2.- Calendario de reunións

1.3.- Observacións .

2.-OBXECTIVOS DIDÁCTICOS.

2.1.Obxectivos da materia na ESO.

2.1.1.-1ºESO.

2.1.2.-2ºESO.

2.1.3.-3ºESO.

2.1.4.- 4ºESO.

2.2 .Obxectivos da materia no Bacharelato

2.2.1.- 1º Bac

2.2.2.- 2ºBac

3.- CONTIDOS

3.1.-Contidos dos cursos da ESO e Bacharelato

3.2.-Contidos conceptuais, procedimentais e actitudinais secuenciados.

3.3.- Secuenciación de contidos.

3.4.- Mínimos esixibles para a avaliación positiva.

4.CONTRIBUCIÓN DA MATERIA ÁS COMPETENCIAS BÁSICAS.

5.-METODOLOXÍA DIDÁCTICA

6.- AVALIACIÓN E CUALIFICACIÓN

6.1.-Criterios de avaliación.

6.2.- Criterios de cualificación.

6.3.- Procedementos e instrumentos de avaliación.

7.-MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

8.- TEMAS TRANSVERSAIS

9.- TRATAMENTO E FOMENTO DA LECTURA.

10.-TRATAMENTO E FOMENTO DAS TIC.

11.- ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS PROMOVIDAS

12.-MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

12.1.- Medidas xerais de atención á diversidade

**13.- PLAN ESPECÍFICO PERSONALIZADO PARA O ALUMNADO
REPETIDOR**

14.-AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

15.-ACTIVIDADES EXTRAESCOLARES PROPOSTAS

16.-ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA

17.- ACTIVIDADES DE PROBA EXTRAORDINARIA DE SETEMBRO

18.-ACTIVIDADES DE RECUPERACIÓN DE MATERIAS PENDENTES

1.-INTRODUCCIÓN

1.1.- Membros do Departamento.

O departamento de Relixión Católica do I.E.S Plurilingue San Rosendo estará formado durante o curso 2013--2014 por MªDolores Seijo López .É un departamento unipersoal, sendo a xefa de Departamento MªDolores Seijo López.

1.2.- Calendario de reunións.

As reunións realizáranse os mércores de 11.10-12.00 horas

1.3.- Observacións.

Durante o presente curso os alumnos que cursan a materia de Relixión Católica son:

- 1ºESO.....	15
- 2ºESO.....	13
- 3ºESO.....	12
- 4ºESO.....	17
- 1º BAC.....	7
- 2ºBAC.....	13

2.-OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

2.1.- OBXECTIVOS DA MATERIA NA EDUCACIÓN SECUNDARIA OBRIGATORIA

1. Coñecer e interpretar os distintos elementos que conforman o fenómeno relixioso na súa estrutura e a súa expresión histórica, como base de comprensión das distintas relixións.
2. Razoar as respostas que as grandes relixións dan ás preguntas do ser humano sobre a concepción do home e o seu destino último.
3. Coñecer a Biblia, na súa orixe, estrutura, finalidade e interpretación pertinente en relación coa historia e experiencia relixiosa de Israel, e como expresión da revelación de Deus Pai aos homes.
4. Coñecer os contidos do cristianismo que fundamentan a concepción do ser humano creado por Deus e destinado a ser fillo seu.
5. Identificar a Xesús Cristo como Fillo de Deus, salvador encarnado entre os homes, mediante o coñecemento e análise da súa mensaxe, a súa vida e a súa presenza polo Espírito Santo.
6. Analizar e valorar o sentido e finalidade da Igrexa en canto realización institucional do servizo de humanización e salvación que Cristo ofrece ao ser humano, e descubrir a súa achega aos procesos máis importantes da historia española e europea.
7. Coñecer e valorar a resposta dos crentes á mensaxe e acontecemento cristiáns, que se realiza na Igrexa.
8. Comprender e distinguir a acción salvadora de Cristo, e o carácter celebrativo de cada un dos sacramentos.

9. Descubrir os fundamentos racionais e revelados que xustifican o ensino moral da Igrexa católica, e orientan a relación do home con Deus, consigo mesmo, cos outros e co mundo.

10. Analizar as esixencias e compromisos dos cristiáns na súa relación con Deus, consigo mesmo e cos demais, relacionándoos con outras opcións presentes na sociedade e nas grandes relixións.

11. Recoñecer e valorar os fitos máis importantes da fe cristiá na historia da Igrexa, nas grandes obras da cultura e nas súas festas, considerando tamén as achegas doutras relixións.

12. Analizar os principios que fundamentan a fe cristiá na vida eterna, valorando criticamente a proposta das grandes relixións.

2.1.1.-OBXECTIVOS DO PROXECTO CURRICULAR DA ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA 1ºESO-

Ao finalizar o primeiro curso de Educación Secundaria Obrigatoria preténdese que o alumno/a sexa capaz de:

- Descubrir os elementos do feito relixioso e as súas distintas manifestacións na historia e na vida dos pobos.
- Coñecer que clasificación se pode facer das relixións presentes no mundo actual.
- Descubrir as características elementais das relixións orientais e das relixións monoteístas.
- Fomentar o diálogo interrelixioso como base da convivencia e da paz.
- Buscar resposta ás preguntas fundamentais que nos facemos sobre a orixe e o destino das persoas e analizar as implicacións que ten dar resposta a estas preguntas.
- Razoar as respostas que as grandes relixións dan ás grandes preguntas sobre a existencia
- Explicar a orixe da vida como froito do designio amoroso de Deus Pai.
- Comprender, a partir dos relatos da creación, que as persoas estamos feitas a imaxe e semellanza de Deus, chamados a colaborar na obra da creación.
- Reflexionar sobre as consecuencias que teñen o mal e o pecado na relación con nós mesmos,cos demais e con Deus.
- Coñecer os relatos da infancia de Xesús e as circunstancias nas que se produciron.
- Comprender o que querían comunicar os evanxelistas ao narrar os acontecementos da infancia e do comezo da vida pública.
- Saber razoar o sentido da salvación do pecado e da morte que Xesús Cristo outorga ao crente.
- Comprender o que Xesús quere dicir cando fala do reino de Deus e cales son as características do mesmo.
- Analizar o acontecemento da resurrección de Xesús e a importancia que este feito ten para a vida dos cristiáns.
- Analizar o acontecemento da elección dos discípulos por parte de Xesús.
- -Descubrir a Xesús Cristo como centro da fe cristiá.
- Analizar os moitos e diferentes tipos de amor que se dan no ser humano.
- Coñecer e valorar o papel da sexualidade en determinados tipos de amor.
- – Comprender a relación que existe entre amor e sexualidade, insistindo na importancia que ten a maduración sexual da persoa.
- Identificar a dimensión moral da sexualidade humana e relacionala cos criterios que dimanar da fe cristiá.
- Situarse ante o matrimonio e a familia como elementos clave na vida das persoas e coñecer outras opcións como o celibato.
- Adquirir uns principios básicos para poder actuar con liberdade e responsabilidade no campo da sexualidade.

- Recoñecer o matrimonio como institución social e como compromiso de entrega mutua realizado por dúas persoas no amor.
- Coñecer os dereitos e deberes da familia.
- Enumerar e analizar algunhas dificultades para a vida das familias.
- Comprender o sentido do sacramento do matrimonio e coñecer as súas características.
- Entender que significa que a familia cristiá está hoxe ao servizo da fe e da sociedade.
- Analizar os interrogantes profundos do ser humano sobre a orixe do universo para valorar as respostas que a fe cristiá dá sobre a creación e a vida humana.

2.1.2.- OBXECTIVOS DO PROXECTO CURRICULAR DA ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA 2ºESO

Ao finalizar o segundo curso de Educación Secundaria Obrigatoria preténdese que o alumno/a sexa capaz de:

- Interesarse polo feito relixioso como referente básico na vida das persoas
- Reflexionar ao redor da pregunta pola utilidade da relixión: para que serve?
- Adquirir unha información básica sobre as características e manifestacións da relixión
- Coñecer as manifestacións pseudorelixiosas máis importantes e sabelas diferenciar da relixión .
- Coñecer as principais etapas da historia da salvación: as súas figuras máis representativas, o papel que tiveron na devandita historia e a mensaxe que todo iso transmite
- Enumerar e coñecer o alcance dos encontros fracasados máis importantes que os homes e mulleres tiveron con Deus na historia .
- Comprender que significa que Xesucristo é salvador .
- Coñecer que significado teñen as formulacións que o credo realiza sobre Xesús .
- Descubrir a Xesús, verdadeiro Deus e verdadeiro home .
- Analizar o significado da paixón, morte e resurrección de Xesús para a nosa salvación.
- Coñecer o significado de Pentecoste e as características da vida da primeira Igrexa .
- Comprender que significa que a Igrexa se organiza para o servizo, desde a diversidade de carismas e responsabilidades .
- Coñecer cal é a misión da Igrexa e descubrir a súa achega á historia da humanidade .
- Descubrir que significa seguir a Xesús resucitado.
- Coñecer cales son os medios máis importantes para que se produza o encontro con Xesús .
- Afondar no significado da santidad, tanto na Igrexa primitiva coma na vida actual da Igrexa
- Identificar a Xesucristo como centro e eixe da vida cristiá .
- Comprender o significado da oración e a celebración na vida persoal e comunitaria dun cristián .
- Comprender o sentido das celebracións cristiás en canto expresión da experiencia dun pobo e signos que manifestan a identidade dunha relixión .
- Achegarnos á experiencia dos primeiros cristiáns para ver como e por que empezaron a celebrar determinados acontecementos .
- Coñecer as principais celebracións litúrxicas cristiás que se realizan hoxe no seo da comunidade cristiá e comprender o significado destas .
- Coñecer que é o que caracteriza os sacramentos do bautismo, a eucaristía, a reconciliación e a unción de enfermos, como se realizan e que é o que teñen en común .
- Analizar a relación que teñen os diferentes sacramentos cos momentos cruciais da vida das persoas .
- Coñecer o enunciado, o significado e as connotacións vitais que teñen para os seguidores de Xesús os tres primeiros mandamentos .
- Analizar algúns dos problemas máis graves que padece a nosa sociedade e que lles afectan radicalmente ás persoas, tales como a fame, a pobreza, a violencia, a guerra, a marxinación e a degradación do medio).

- Sensibilizarse coa situación de millóns de seres humanos que padecen o azoute destes graves problemas, fomentando o esforzo persoal e social por erradicalos .
- Confrontar a realidade que estes problemas ofrecen coa mensaxe de Xesús .
- Analizar en que consiste o traballo e o compromiso dos cristiáns por facer un mundo mellor .
- Recoñecer algunhas das organizacións católicas máis significativas polo seu compromiso coa xustiza e a igualdade, así como o testemuño significativo dalgúns cristiáns .
- Comprender, a partir das palabras de Xesús, que di a relixión cristiá sobre o destino da nosa vida e do mundo .
- Comprobar como todas as relixións da humanidade intentaron responder ao problema da morte .
- Fundamentar o sentido da esperanza cristiá na resurrección.

2.1.3.- OBXECTIVOS DO PROXECTO CURRICULAR DA ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA 3.º DE ESO

Ao finalizar o terceiro curso de Educación Secundaria Obrigatoria preténdese que o alumno/a sexa capaz de:

- Analizar as esixencias e compromisos dos cristiáns na súa relación con Deus, consigo mesmos e cos demais, relacionándoos con outras opcións presentes na sociedade.
- Coñecer as principais características da relixión xudía en tempos de Xesús: a súa fe, normas, festas e centros relixiosos.
- Analizar as esixencias e compromisos dos cristiáns na súa relación con Deus, consigo mesmos e cos demais, relacionándoos con outras opcións presentes na sociedade e nas grandes relixións.
- Comprender que a Biblia é un libro relixioso que contén a Historia da Salvación.
- Coñecer que narran e como se escribiron os libros que compoñen o Antigo Testamento.
- Saber utilizar a Biblia situándoa na súa orixe, forma e finalidade e interpretación adecuada en relación coa historia e experiencia relixiosa de Israel e como expresión da revelación de Deus Pai aos homes.
- Identificar os lugares onde transcorren os principais acontecementos que narra a Biblia así como algúns dos seus xéneros literarios.
- Comprender a Biblia como palabra de Deus ás persoas e norma fundamental da fe e da vida cristiá.
- Coñecer as características xeográficas e políticas de Palestina, país onde viviu Xesús de Nazaret.
- Aprender como era a sociedade do tempo de Xesús: a súa forte estruturación en clases e grupos sociais.
- Estudar que libros conforman o Novo Testamento para comprender a mensaxe que encerran.
- Coñecer que son os evanxeos, cando foron escritos e con que finalidade. Evanxeos sinópticos e apócrifos.
- Identificar diferentes xéneros literarios nos textos evanxélicos.
- Recoñecer e valorar os fitos máis importantes da fe cristiá na historia da Igrexa, nas grandes obras da cultura e nas súas festas, considerando tamén as achegas doutras relixións.
- Coñecer en que consiste a fe cristiá, como se manifesta, onde se vive e de onde procede.
- Descubrir no seguimento de Xesús a raíz do ser cristián.
- Identificar a Xesús Cristo como Fillo de Deus encarnado entre os homes mediante o coñecemento e análise da súa mensaxe, vida e presenza polo Espírito Santo na Igrexa.

- Aprender que significa que o Deus cristián é amor e coñecer as canles que Deus utiliza para comunicarse: a Biblia, a tradición e o maxisterio.
 - Coñecer e valorar o sentido e finalidade da Igrexa como a realización institucional do servizo de humanización e salvación que Cristo ofrece ao ser humano, e descubrir a súa achega nos feitos máis importantes da historia española e europea.
 - Analizar o proceso mediante o cal as persoas tomamos decisións e construímos a nosa personalidade.
 - Coñecer como viviu Xesús as súas propias decisións.
 - Comprender como debe ser a conduta dos seguidores de Xesús.
 - Adquirir un esquema comprensivo básico dos elementos do acto moral para poder actuar con liberdade e responsabilidade.
 - Comprender que a tarefa do cristián é vivir a vida dun xeito positivo e alegre.
-
- Analizar e comprender a vida da primitiva comunidade cristiá a partir do que sobre a mesma nos di o libro dos Feitos.
 - Coñecer a figura do apóstolo Paulo, o núcleo do seu predicación e a súa contribución á expansión do cristianismo no seu primeiro século de historia.
 - Analizar a relación da Igrexa co imperio romano e a expansión da mesma ao longo do seu territorio durante os séculos II e III.
 - Fundamentar o sentido da esperanza cristiá na fe na resurrección.
 - Coñecer o que di o cristianismo sobre a morte e sobre o máis alá.

2.1.4.- OBXECTIVOS DO PROXECTO CURRICULAR DA ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA 4.º DE ESO

Ao finalizar o cuarto curso de Educación Secundaria Obrigatoria preténdese que o alumno/a sexa capaz de.

- Coñecer as características do cristianismo en tempos do Imperio Romano.
- Descubrir as dificultades da Igrexa nos primeiros séculos.
- Saber recoñecer as expresións artísticas dos primeiros cristiáns.
- Coñecer momentos de forte expansión do cristianismo en diferentes épocas.
- Recoñecer o cristianismo como mensaxe universal.
- Debuxar os aspectos fundamentais da historia da Igrexa nos séculos IV-V.
- Enumerar e coñecer os contidos fundamentais dos primeiros concilios.
- Distinguir e caracterizar a arte paleocristiá e bizantina.
- Analizar a importancia que o cristianismo tivo, como factor de unidade, na época posterior á caída do Imperio romano de Occidente e ás invasións bárbaras.
- Coñecer a Igrexa en tempos de Carlos Magno.
- Descubrir a orixe, sentido e achega á historia da Igrexa do monacato.
- Analizar a expansión do islam e a presenza da relixión cristiá na España musulmá.
- Saber caracterizar, distinguir e valorar a arte románica.
- Descubrir que significa que a Igrexa está ao servizo do mundo.
- Afondar nas características da historia da Igrexa nos séculos X-XIII.
- Tomar conciencia da importancia da reforma do monacato e da aparición das ordes mendicantes.
- Afondar no significado das peregrinacións, de modo particular, no Camiño de Santiago.
- Coñecer o significado das cruzadas e as consecuencias do cisma de Oriente e de Occidente.
- Saber distinguir a novidade da arte gótica respecto da románica e coñecer a súa finalidade e características máis importantes.
- Descubrir como a Igrexa, ao longo da historia, traballou e permaneceu do lado dos máis necesitados.
- Coñecer a mensaxe de Xesús: anunciarlles a boa nova aos pobres, identificarse e facerse próximo a eles.

- Analizar as causas e as figuras que levaron a cabo a reforma protestante, a figura de Lutero.
- Analizar e comprender en que consistiu a reforma católica ou *contrarreforma*.
- Descubrir as luces e as sombras da evanxelización levada a cabo a partir do século xv.
- Recoñecer na arte renacentista unha nova concepción do mundo e da persoa, así como a importancia do Barroco como un valioso instrumento de propaganda relixiosa.
- Descubrir o valor da mística na vida da Igrexa e na súa historia.
- Coñecer como lle afectou á vida da Igrexa a Ilustración, a secularización e a Revolución Francesa.
- Descubrir os contidos relixiosos nas obras do romanticismo e do realismo.
- Coñecer o verdadeiro significado de *relixión, fe, ciencia, razón, filosofía* e *crenza*, e saber que relación existe entre todas elas.
- Saber como foi a historia da Igrexa nos séculos xix e xx.
- O Concilio Vaticano II: razóns da súa convocatoria, características máis importantes e achegas á sociedade e á vida interna da Igrexa.
- Coñecer artistas e obras representativas da relación entre arte e relixión nesta época.
- Examinar as características da historia da Igrexa na segunda metade do século xx.
- Coñecer en que se plasmaron as propostas do Vaticano II: vida interna da Igrexa e novo xeito de estar no mundo.
- Achegarse o papado de Xoán Paulo II, o Papa viaxeiro.
- Coñecer as tendencias artísticas a finais do século xx nas que está presente o tema relixioso.
- Recoñecer, ao longo da historia da Igrexa, diferentes momentos de diálogo e convivencia interrelixiosa.
- Saber en que consiste o compromiso ecuménico da Igrexa e como se leva a cabo nela o diálogo interrelixioso.
- Examinar a realidade e os desafíos aos que ten que facerlle fronte a Igrexa nos comezos do século xxi.
- Saber de que xeito o cristianismo está comprometido co presente e co futuro.
- Coñecer cal é a relación entre a arte e a relixión ao inicio do século xxi e que manifestacións relixiosas se levan a cabo na actualidade.

2.2.- OBXECTIVOS DA MATERIA NO BACHARELATO

- Recoñecer a importancia e universalidade do fenómeno relixioso nas diferentes culturas e, en particular, do cristianismo.
- Sintetizar os contidos fundamentais da mensaxe cristiá desde as fontes bíblicas e doutrinarias da Igrexa.
- Analizar os valores do cristianismo contrastándoos cos valores dos humanismos do noso tempo.
- Coñecer os elementos básicos da doutrina social da Igrexa católica para interpretar á súa luz a realidade socio-económica do mundo.
- Adquirir unha actitude de respecto e valoración cara ás persoas de diversa cultura e ideoloxía, co fin de construír mediante o diálogo unha convivencia en paz e concordia.
- Descubrir o significado profundo da actividade humana como manifestación da propia dignidade aplicando os criterios cristiáns á actividade laboral.
- Descubrir o sentido da dignidade do ser humano, partindo da súa creación, o valor da súa vida e a súa transcendencia.
- Recoñecer os contidos éticos da mensaxe cristiá e sabelos aplicar na construción da sociedade.
- Analizar a relación da fe coa cultura actual valorando a súa achega mutua.
- Identificar como a fe se manifesta na arte relixiosa do noso tempo.

2.2.1.- OBXECTIVOS DO PROXECTO CURRICULAR DA ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA 1º BACHARELATO

Ao finalizar o cuarto curso de 1º curso de Bacharelato preténdese que o alumno/a sexa capaz de:

- Identificar as cuestións sobre o sentido da vida e valorar a importancia que estas teñen para a felicidade persoal.
- Adquirir un panorama xeral organizado das grandes respostas que se lle foron dando á cuestión sobre o sentido da vida.
- Enmarcar as relixións, e en especial a fe cristiá, no contexto da resposta ao problema do sentido da vida.
- Tomar conciencia dos principais problemas que vive a sociedade actual, analizar os feitos, investigar as causas e coñecer a doutrina da Igrexa a este respecto.
- Adquirir un panorama xeral organizado da doutrina social da Igrexa, das súas raíces, os seus principios inamovibles e a súa evolución histórica.
- Comprender que a orde social imperante hoxe no mundo constitúe unha violación da dignidade da persoa e do dereito dos pobos e comprometerse a colaborar na súa mellora.

2.2.2.- OBXECTIVOS DO PROXECTO CURRICULAR DA ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA 2º BACHARELATO

Ao finalizar o 2º curso de Bacharelato preténdese que o alumno/a sexa capaz de:

- Adquirir un panorama das claves fundamentais da vida persoal, das cales dependen a felicidade e as relacións persoais en boa medida.
- Captar a importancia do “proxecto persoal de vida” como instrumento para canalizar a propia vida e comprender as implicacións da proposta cristiá nese proxecto.
- Elaborar unha axeitada comprensión do que significa “ser persoa” a partir das dúas vertentes fundamentais da experiencia humana: a interioridade e o encontro cos demais e co mundo.
- Coñecer as composicións artísticas de contido cristián máis significativas da cultura occidental e da nosa cultura máis próxima, así como desenvolver a sensibilidade artística e relixiosa ante a contemplación e o estudo de obras de arte de contido relixioso.
- Saber interpretar as diferentes maneiras que ten a arte de presentar o relixioso e descubrir a mensaxe cristiá na arte.
- Valorar a importancia que a arte cristiá e ten na formación do patrimonio cultural da humanidade en xeral e do noso país en particular.

3.- CONTIDOS. 3.1.-Contidos dos cursos da ESO

* 1ºESO

- a) O ser humano primitivo fronte ao medio, a morte e o alén. O sentido dos cultos funerarios e os ritos sacrificiais.
- b) Os relatos míticos sobre o home e Deus nas relixións xa desaparecidas: Mesopotamia, Exipto, Grecia e Roma.
- c) A multiplicidade de deuses no Hinduísmo. O seu sentido sacral da vida e a presenza de Deus.
- d) Deus Pai creador, misericordioso e providente. Concepción cristiá da vida. Ordenación da actividade humana ao ben da creación.
- e) O ser humano creado por Deus. Unidade corpo e espírito. O home fillo de Deus.
- f) O home rompe con Deus polo pecado. A súa rectificación e perfeccionamento en Cristo. A dor e a morte.
- g) Deus revélase en Xesús Cristo. A salvación e a redención de Xesús Cristo. A resurrección e a vida eterna.
- h) Sentido e significado dalgúns nomes de Cristo no Novo Testamento: Fillo de Deus, Mesías, Señor.
- i) Reino de Deus e Igrexa. Significado, realización e transcendencia.
- j) As Benaventuranzas, anuncio gozoso de Deus e o seu reinado. Seguimento e identificación con Xesús Cristo.
- k) A vida como proxecto persoal. A dignidade da persoa. A persoa humana, principal preocupación da Igrexa. A moral do amor.
- l) Sentido e finalidade básica da sexualidade. Valor integrador da sexualidade como don de Deus. Respecto e valoración de ambos os sexos.
- m) O sacramento do Matrimonio e a súa moral. Responsabilidade educativa da familia. O divorcio e a súa problemática.
- n) A moralidade dos actos no Cristianismo, e a súa relación coa proposta moral do Budismo (sentido da felicidade) e do Islam (valor moral das obras).
- o) A Virxe María, modelo do crente.

* 2ºESO

- a) O fenómeno relixioso e a súa linguaxe. A busca de Deus e a súa expresión relixiosa, histórica, cultural e social.
- b) A experiencia relixiosa como realidade antropolóxica. O sentido da transcendencia. As grandes preguntas do home onde se enraíza o relixioso.
- c) A plenitude da experiencia relixiosa: o encontro do home con Deus. O cristianismo e a revelación de Deus nos acontecementos e palabras testemuñados pola Sagrada Escritura.
- d) O mal e o pecado. A ruptura do home con Deus. O valor das mediacións.
- e) Xesucristo, verdadeiro Deus e verdadeiro home, Mediador noso.
- f) Xesucristo revélalle ao home a súa orixe, a súa condición e o seu destino como fillo de Deus.
- g) A confesión de fe na encarnación, morte e resurrección de Xesús nas primeiras comunidades cristiás. A presenza de María no Misterio de Cristo.

- h) A presenza viva de Deus na Igrexa, sacramento universal de salvación. A Igrexa continúa a obra de Xesucristo, animada polo Espírito Santo.
- i) A fe e o seguimento. A santidad como meta de todo cristián.
- j) Manifestacións da graza de Deus: orixe, finalidade e sentido dos sacramentos do bautismo, a reconciliación, a eucaristía e a unción dos enfermos. Relacións entre estes sacramentos e a vida humana.
- k) A liturxia como expresión da relación de Deus cos homes e dos homes con El. Orixe e actualidade. O valor da oración.
- l) Moral das relacións do home con Deus: 1º, 2º e 3º mandamentos.
- m) Moral en relación coa verdade e coa autenticidade persoal. A súa presenza nos medios de comunicación
- n) Compromiso dos cristiáns na construción da cidade terrestre e valoración das achegas doutras relixións.
- o) A civilización do amor: Deus promete un ceo novo e unha terra nova.

* 3ºESO

- a) O proxecto de Deus sobre o home segundo o xudaísmo, o cristianismo e o islam.
- b) A revelación progresiva de Deus no pobo de Israel. O xudaísmo.
- c) Fontes da revelación de Deus: Escritura, tradición e maxisterio.
- d) Elementos básicos de interpretación da Biblia. Xéneros literarios. Os libros do Antigo Testamento e do Novo Testamento: división, descrición e autores.
- e) Deus, misterio de comunión: a Trindade. Fundamentación bíblica e formación da doutrina trinitaria.
- f) Análise das fontes (xudías, romanas e cristiás) sobre a vida de Xesús e o seu tempo. A historicidade dos Evanxeos. Xesús Cristo verdadeiro Deus e verdadeiro home.
- g) Xesús Cristo convoca e congrega a comunidade dos seus discípulos. A Igrexa, Misterio de comunión. O Espírito Santo forza e vida dos crentes.
- h) A Igrexa, Pobo de Deus. A misión da Igrexa: catolicidade e carácter misioneiro. Os sacramentos da Confirmación e a Orde sacerdotal.
- i) A fe, resposta dos cristiáns á persoa de Xesús Cristo. Razóns para crer e actitudes dos crentes. As benaventuranzas
- j) Fundamentos da dimensión moral da persoa. A conciencia moral. A relación con Deus e cos irmáns. Liberdade e busca voluntaria do ben.
- k) Moral da vida humana e problemática actual: manipulación xenética, aborto, eutanasia, lexítima defensa, pena de morte, drogas e alcoholismo.
- l) A Igrexa primitiva nos Feitos dos Apóstolos. A súa implantación nos séculos II e III. A Igrexa doméstica. Primeiras persecucións. Ministerios nas primeiras comunidades.
- m) Primeira arte cristiá: o Bo Pastor, as catacumbas, símbolos cristiáns das comunidades apostólicas.
- n) A influencia das relixións monoteístas na configuración da historia e cultura española. Presenza dalgúns elementos artísticos.
- o) María, realización da esperanza.
- p) A vinda do Señor, o xuízo e a vida eterna.

*4ºESO

- a) O misterio da Igrexa. Realidade visible e espiritual. Misterio da unión dos homes con Deus.
- b) A presenza e realización das notas da Igrexa ao longo da historia.
- c) A Igrexa, unidade dos cristiáns nun só Corpo, cuxa vida é Cristo.
- d) Final da vixencia do paganismo e extensión do cristianismo no Imperio Romano. Constantino e o Edicto de Milán. San Xerónimo e Santo Agostiño. Concilios de Éfeso e Calcedonia. Algunhas desviacións doutrinarias. Diálogo fe-cultura nos primeiros séculos.
- e) A cultura cristiá antiga. A basílica paleocristiá. «As Confesións» de Santo Agostiño.
- f) A evanxelización de Europa. O monacato: a regra beneditina. Mahoma: o mesianismo islámico e a disputa iconoclasta. III Concilio de Toledo. San Isidoro. Carlos Magno e a Europa cristiá. Fundación dos Estados Pontificios. A relixión cristiá na España musulmá. O rito mozárabe.
- g) As basílicas visigóticas e románicas: arquitectura, escultura e pintura.
- h) O primeiro cambio de milenio. Cisma de Oriente. As peregrinacións: o camiño de Santiago, vertebrador de Europa. Preservación dos Santos Lugares: as Cruzadas. As ordes militares. A reforma do monacato: Cluny e San Bernardo. O movemento a favor da pobreza e as ordes mendicantes: San Francisco de Asís e San Domingo de Guzmán. Aviñón e o Cisma de Occidente.
- i) A catedral gótica: arquitectura, escultura e vidreiras. O canto gregoriano.
- j) O Cristianismo durante o Renacemento e o Barroco. A importancia da Universidade: Duns Scoto, Santo Anselmo, San Tomé. A reforma protestante. Trento e a reforma católica. Novas ordes relixiosas. Grandes santos e místicos españois: Santa Teresa de

- Jesús, San Juan de la Cruz e Santo Ignacio de Loyola. A Inquisición. A evanxelización do Novo Mundo: a defensa dos indios e as reducións do Paraguai.
- k) A arte cristiá no Renacemento e no Barroco. A literatura mística. A música como expresión da experiencia relixiosa.
 - l) A Igrexa no mundo contemporáneo. O conflito fe-razón. A preocupación pola cuestión social. As novas ordes relixiosas, pioneiras na educación, a sanidade e a asistencia. Grandes educadores cristiáns. A expansión misioneira e a presenza da Igrexa no "cuarto mundo". Ciencia e relixión.
 - m) A expresión contemporánea da arte cristiá. Rexurdir da pintura mística e ecuménica. A concepción relixiosa moderna en arquitectura. A música relixiosa actual. A poesía mística hoxe.
 - n) O encontro coa modernidade e a renovación interior da Igrexa contemporánea: o Concilio Vaticano II. Liñas mestras das Constitucións. Totalitarismos de Estado e a súa catástrofe moral. O Holocausto. Xudaísmo e islam contemporáneos: tradición e modernidade.
 - o) O segundo cambio de milenio. A presenza do relixioso nos medios de comunicación e a creación virtual de opinión.

Contidos en Bacharelato

*1º BACHARELATO

- a) A dimensión relixiosa do ser humano e as súas distintas expresións. As relixións na Constitución española.
- b) A expresión da experiencia de Deus nas distintas linguaxes de hoxe. Sentido da transcendencia.
- c) As grandes relixións monoteístas e o cristianismo na actualidade.
- d) Humanismos actuais de inspiración non cristiá. Laicismo e "relixión civil". Novas formas de relixiosidade hoxe.
- e) Estudo comparado das distintas posturas ante Deus. A descrenza
- f) e as súas formas. A fe ante o ateísmo, o agnosticismo e a indiferenza.
- g) humanismo cristián como resposta ao sentido da vida: grandes pensadores cristiáns.
- h) Xesucristo, Deus e home, polo seu misterio pascual realiza o proxecto divino de salvación. O home novo, que nace do amor de Deus, coopera e intégrase no Reino de Deus.
- i) A plenitude da salvación realizada e ofrecida por Xesucristo, e a vida eterna. Posicións actuais sobre o alén.

- j) A achega da fe ás formulacións que, no mundo actual, fai a técnica sobre a persoa humana. A liberdade e a responsabilidade.
- k) A resposta do home á oferta salvadora de Deus. O seguimento de Xesucristo. A fe e o amor.
- l) compromiso na vida cristiá. O voluntariado na Igrexa e noutras institucións.
- m) A Igrexa e a sociedade: os católicos na vida pública. Política e relixión. Liberdade relixiosa. Tolerancia e pluralismo. As relacións Igrexa-Estado.
- n) Principios e fundamentos da doutrina social da Igrexa. Encíclicas sociais.
- o) A fe cristiá e a ética. A conexión entre ética pública e ética privada. Cuestións morais de actualidade e resposta cristiá.
- p) Reino de Deus, presente xa, chegará á súa plenitude. Fundamentación humana e evanxélica da construción da paz e da civilización do amor.

* 2º BACHARELATO

- a) A chegada da fe ás formulacións que, no mundo actual, fai a técnica sobre a persoa humana. A liberdade e a responsabilidade.
- b) Xesucristo, Deus e home, polo seu misterio pascual realiza o proxecto divino de salvación. O home novo, que nace do amor de Deus, coopera e intégrase no Reino de Deus.
- c) O sentido transcendente e o sentido cristián nas artes plásticas. A arte como pedagogía da fe.
- d) O fenómeno relixioso e a súa presenza nos medios de comunicación social. A tolerancia, a liberdade e a pluralidade relixiosa.

PUBLICIDADE .-Os alumnos ,no principio de curso, reciben información dos obxectivos, contidos e criterios de avaliación e cualificación do curso correspondente. Tamén informase ós pais da posibilidade de consultar a programación da materia para o presente curso que está a disposición no Centro.

3.2 Contidos conceptuais, procedimentais e actitudinais secuenciados

***1º ESO**

UNIDADE 1.

CONCEPTOS

- O ser humano, unha historia persoal en proceso.
- As primeiras etapas da vida humana.
- A puberdade e a adolescencia.
- A importancia da vocación.
- A importancia de ter un proxecto de vida.
- O proxecto de vida cristián.
- Dificultades para desenvolver o proxecto de vida.

PROCEDEMENTOS

- Revivir recordos da propia existencia e estruturalos.
- Realizar un esquema que resuma as calidades persoais máis desenvolvidas.
- Analizar viñetas e cómics, e ser capaz de explicar de forma sinxela a mensaxe do autor.
- Analizar textos literarios para sacar deles o ensino que pretende transmitir o seu autor.
- Explicar os conceptos básicos deste tema.

ACTITUDES

- Interese por profundar na propia experiencia vital.
- Valor da autoestima e o autocoñecemento.
- O valor da vida como proxecto de crecemento e relación.
- Admiración cara ás persoas que son auténticas co seu proxecto de vida.
- Apertura á formulación de preguntas profundas sobre o sentido da vida.

UNIDADE 2.

CONCEPTOS

- Panorama das relixións tradicionais ou primitivas. Clasificación e elementos.
- Relixións desaparecidas en Exipto, Mesopotamia, Grecia e Roma.
- Confucianismo, taoísmo e xintoísmo.
- O hinduísmo: orixe, crenzas, deuses.
- El budismo: Buda, crenzas, nirvana.
- Elementos fundamentais das relixións monoteístas: xudaísmo, cristianismo e islam.

PROCEDEMENTOS

- Situar no mapa a presenza das diferentes relixións.
- Coñecer mediante cadros sinópticos os nomes das divindades exipcias, romanas e gregas, e analizar as coincidencias entre elas.
- Elaborar cadros nos que aparezan os datos máis significativos das relixións orientais máis importantes.
- Explicar as características propias de cada unha das tres grandes relixións monoteístas.
- Relacionar varias imaxes e símbolos coa relixión que representan.

ACTITUDES

- Interese polo coñecemento do feito relixioso.
- Valorar o papel das diferentes relixións na historia.
- Curiosidade acerca das peculiaridades das relixións orientais e das relixións monoteístas.
- Recoñecer as achegas da relixión á cultura.
- Tolerancia e respecto cara a outros sentimentos e expresións do feito relixioso.
- Actitude de apertura cara ao diálogo interrelixioso.

UNIDADE 3.

CONCEPTOS

- As preguntas fundamentais do ser humano: De onde vimos?, A onde imos?
- As respostas da Biblia.
- Deus crea por amor. Toda a creación é froito do amor de Deus.
- O ser humano, creado a imaxe e semellanza de Deus, é colaborador e responsable do creado.
- O risco e a grandeza da liberdade: a ruptura do pecado.
- A salvación de Xesús, camiño para os cristiáns.

PROCEDEMENTOS

- Formularse as preguntas máis profundas que o ser humano se cuestionou dende a antigüidade.
- Ler diversos textos bíblicos, interpretalos e analizar a información pertinente.
- Distinguir o ámbito científico do ámbito relixioso.
- Contemplar obras de arte con contido relixioso e relacionalas coas escenas bíblicas que conteñen ou os valores que intentan transmitir.

ACTITUDES

- Estudo rigoroso do tema da creación.
- Interese por atopar resposta ás preguntas.
- Desexo de profundar con coherencia nos temas propostos nesta unidade.
- Aprecio polo valor da creación e da vida humana como obra de Deus.
- Convencemento da dignidade especial do ser humano como ser creado a imaxe e semellanza de Deus.

- Responsabilidade ante o don da liberdade.

UNIDADE 4.

CONCEPTOS

- Cumprimento das promesas mesiánicas na persoa de Xesús.
- A intención didáctica dos evanxelistas ao escribir as súas obras.
- O propósito dos relatos evanxélicos da infancia.
- Os evanxeos de Mateu e Lucas como relatores da infancia de Xesús.

PROCEDEMENTOS

- Traballar coa Biblia buscando citas e comparando textos bíblicos.
- Resolver algúns pasatempos didácticos baseados en distintas estratexias.
- Ler e comprender relatos literarios para extraer deles unhas conclusións reflexionadas.
- Sintetizar conceptos por medio de definicións propias do alumno.
- Lectura e análise de secuencias dalgunhas películas.

ACTITUDES

- Interese por coñecer o que os evanxeos nos contan da infancia de Xesús.
- Capacidade de admiración ante a mensaxe que nos transmiten imaxes e fotografías de temas humanos e relixiosos.
- Dispoñibilidade para o traballo en grupos dalgúns exercicios propostos.
- Utilización das tecnoloxías da información e a comunicación para ampliar coñecementos e buscar información.

UNIDADE 5.

CONCEPTOS

- O reino de Deus como centro da mensaxe de Xesús.
- As parábolas, relatos cun fin didáctico.
- Clasificación das parábolas.
- Os milagres de Xesús: concepto e clasificación.
- Marxinación e estamentos sociais en tempos de Xesús.

PROCEDEMENTOS

- Manexar a Biblia buscando citas e comparando textos bíblicos.
- Resolver algúns pasatempos didácticos baseados en distintas estratexias.
- Ler e comprender relatos literarios para extraer deles conclusións reflexionadas.
- Sintetizar conceptos por medio de definicións propias do alumno.
- Analizar algunhas parábolas de Xesús e clasificar o ensino que intentan presentar de acordo co tipo de parábola.
- Distinguir claramente entre os aspectos sociolóxicos e morais das persoas que compoñían a sociedade en tempos de Xesús.

ACTITUDES

- Interese polos ensinos de Xesús nas parábolas.
- Capacidade de admiración ante a mensaxe que nos transmiten imaxes e fotografías de temas humanos e relixiosos.
- Dispoñibilidade para o traballo en grupo nalgúns exercicios propostos.
- Utilizar as tecnoloxías da información e a comunicación para ampliar coñecementos.

- Aprecio pola capacidade de Xesús de actuar libremente nun contexto social no que había moitos marxinados.
- Actitude solidaria cos discriminados e excluídos do mundo actual.

UNIDADE 6.

CONCEPTOS

- Os relatos da paixón, morte e resurrección de Xesús.
- O significado da última cea de Xesús e a eucaristía.
- O xuízo relixioso e político a Xesús.
- Crucifixión e morte de Xesús.
- O sentido da morte de Xesús para os cristiáns.
- A salvación e a redención de Xesús Cristo para os cristiáns.
- Xesús vence á morte: a resurrección
- A confesión de fe na encarnación, morte, e resurrección de Xesús nas primeiras comunidades cristiás.

PROCEDEMENTOS

- Relacionar a realidade de opresión na actualidade coa inxustiza sufrida por Xesús.
- Encontrar a relación existente entre a morte e resurrección de Cristo coas afirmacións de fe da Igrexa.
- Ler e analizar textos bíblicos.
- Elaborar esquemas onde quede reflectida a dimensión política e relixiosa do xuízo a Xesús e os títulos que este recibe.
- Contemplan cadros con contido relixioso da pintura universal e relacionalos coas escenas bíblicas que conteñen e os valores que intentan transmitir.

ACTITUDES

- Actitude de solidariedade coas vítimas de calquera opresión, en especial as que derivan da falta de liberdade, do xenocidio étnico, da persecución relixiosa, etc.
- Interese por coñecer os datos evanxélicos sobre a morte e resurrección de Cristo.
- Convencemento da importancia da resurrección como centro da fe cristiá.
- Actitude de diálogo e de respecto cara ás opinións vertidas por outros compañeiros.

UNIDADE 7.

CONCEPTOS

- Complexidade e riqueza do ser humano.
- Importancia do autoconhecimento e da autoestima.
- Necesitamos convivir cos demais.
- A raíz antropolóxica da pregunta sobre Deus. O home, pola súa natureza, capaz do descubrimento de Deus: en que sentido existen vías humanas de acceso a Deus.
- O gran interrogante da existencia: o sentido da vida.

PROCEDEMENTOS

- Revivir recordos da nosa propia existencia e estruturalos.
- Formular as dúbidas e preguntas sobre o sentido da vida.
- Ler e comentar os textos propostos.
- Analizar os elementos da verdadeira amizade.

ACTITUDES

- Interese por profundar na propia experiencia vital.
- Valor do propio corpo, da saúde e de estar ben consigo mesmo.
- Valor da autoestima e o autocoñecemento.
- Admiración cara ás persoas que son auténticas co seu proxecto de vida.
- Valor da amizade.

UNIDADE 8.

CONCEPTOS

- A vocación humana máis importante: o amor.
- Diversos tipos de amor humano.
- O instinto sexual e o sentido e a finalidade da sexualidade.
- O valor da sexualidade humana: un don ao servizo do amor.
- O gran perigo da vida sexual: desligala do amor e a fecundidade. A maduración da sexualidade.
- A sexualidade no adulto: a vida en parella, o matrimonio e o celibato.

PROCEDEMENTOS

- Recoñecer os diferentes tipos de amor humano.
- Revivir recordos da propia experiencia de amor recibido e de familia.
- Recoñecer e distinguir algunhas actitudes positivas que nos levan ao amor auténtico.
- Analizar varios textos bíblicos, afirmacións e diversos documentos doutriniais para sacar unha serie de conclusións.
- Observar obras de arte e ler viñetas e cómics, sendo capaces de traducir en explicacións sinxelas a mensaxe do autor.

ACTITUDES

- Dispoñibilidade para suscitarse abertamente o don e o misterio da propia sexualidade.
- Espírito crítico fronte a todo o que non fomenta o amor auténtico e a maduración da sexualidade.
- Convencemento de que a sexualidade é un don inmenso que debe coidarse e orientarse.
- Admiración cara ás persoas que dan a súa vida por amor.
- Valoración da familia.
- Interese por profundar neste tema.
- Mostrar respecto cara a outras opcións e formas de entender a sexualidade e a familia.

UNIDADE 9.

CONCEPTOS

- Definición de “matrimonio”, “matrimonio católico” e “familia”.
- O matrimonio, base da familia e da sociedade.
- Dereitos e deberes adquiridos que se recoñecen á familia.
- Dificultades para a vida familiar: pobreza, incompatibilidades, desigualdades, carencias e rupturas.
- O sacramento do matrimonio: orixe, sentido, significado e características.
- O matrimonio cristián e a familia: medios para vivir a fe e para estar ao servizo da sociedade.

PROCEDEMENTOS

- Relacionar fases da vida dunha parella coas imaxes correspondentes.

- Analizar as diferenzas e similitudes entre conceptos como “matrimonio”, “matrimonio católico” e “familia”.
- Coñecer e traballar noticias referentes á situación da familia na actualidade.
- Redactar un informe sobre as diferenzas nos costumes e a forma de vida entre as familias de distintos países.

- Recoñecer os ritos, signos e xestos de que consta o sacramento do matrimonio.
- Ler, analizar e reflexionar diversos textos literarios e testemuñais.
- Interpretar imaxes e resolver un acróstico.

ACTITUDES

- Recoñecemento dos dereitos e deberes da familia.
- Actitude de reflexión ante o contexto social da familia, especialmente ante as dificultades ás que se enfronta.
- Interese por coñecer os desafíos e os compromisos da familia hoxe.
- Valor do servizo da familia cristiá á fe e á sociedade.
- Valor do sacramento do matrimonio como fonte de graza e testemuño do amor de Deus e dos esposos.
- Valor do matrimonio e da familia.

***2º ESO**

UNIDADE 1.

CONCEPTOS

- A experiencia crente.
- Elementos comúns ás diferentes relixións.
- A relixión, un fenómeno complexo.
- Expresións e manifestacións da experiencia relixiosa.
- A relixión, resposta de sentido.
- Maxia, superstición, idolatría e ciencias ocultas.
- A diversidade relixiosa e o diálogo interrelixioso.

PROCEDEMENTOS

- Obter datos sobre o feito relixioso a partir da observación directa, da análise de diferentes textos e da contemplación dalgunhas imaxes.
- Saber utilizar e valorar informacións escritas e audiovisuais sobre a relixión e as súas manifestacións.
- Examinar textos procedentes de diferentes tradicións relixiosas, saber relacionar o seu contido e descubrir aqueles aspectos que comparten.
- Traballar individualmente e en grupo o tema das preguntas polo sentido da vida.
- Ler os textos de contidos e saber resumir as ideas fundamentais que transmiten.

ACTITUDES

- Interese polo coñecemento do feito relixioso.
- Traballar por entender os aspectos fundamentais de toda relixión.
- Recoñecer as manifestacións pseudorrelixiosas no propio contexto.
- Tolerancia e respecto cara a outros sentimentos e expresións do feito relixioso.
- Recoñecer as achegas das relixións á vida das persoas e da cultura.
- Apertura e predisposición ao diálogo interrelixioso.

UNIDADE 2.

CONCEPTOS

- Deus e o home ao encontro.
- A salvación, unha vida plena e feliz.
- Historia da salvación: significado e etapas.
- O pecado: un rexeitamento á proposta de Deus.
- Homes e mulleres, responsables da salvación.
- A graza, compromiso de Deus coa humanidade.

PROCEDEMENTOS

- Contemplar e interpretar obras de arte de diferentes épocas, estilos e autores, cuxo tema principal sexan as diferentes etapas e protagonistas da historia da salvación.
- Ler e analizar diferentes textos bíblicos nos que se presentan as diferentes etapas da historia da salvación.
- Saber interpretar correctamente o significado e as consecuencias dos encontros entre Deus e os homes.

- Interpretar, a partir de textos bíblicos, o alcance dos encontros fracasados entre os homes e Deus.
- Saber situar sobre un mapa, cando sexa posible, as diferentes etapas da historia da salvación.

ACTITUDES

- Estudo rigoroso do tema da historia da salvación.
- Desexo de afondar con coherencia nos temas propostos na unidade, de maneira especial, no que concirne ao relativo á salvación e ao pecado.
- Corresponsabilidade na tarefa da salvación.
- Procura do auténtico significado da historia da salvación.
- Interese por coñecer os protagonistas da historia da salvación.

UNIDADE 3.

CONCEPTOS

- A fe en Xesús, o Cristo.
- Xesús, Fillo único de Deus.
- Xesús, nado de muller.
- Xesús revela quen é Deus.
- Causas e significado da morte de Xesús.
- Significado e consecuencias da resurrección de Xesús.

PROCEDEMENTOS

- Interpretar as diferentes afirmacións sobre Xesús contidas no credo.
- Manexar a Biblia buscando diferentes episodios da vida de Xesús.
- Resolver algúns pasatempos didácticos baseados en distintas estratexias.
- Ler e comprender relatos (bíblicos e doutro xénero) para extraer deles conclusións reflexionadas.
- Sintetizar conceptos por medio de definicións propias dos alumnos.
- Interpretar o contido dalgúns obras de arte en relación ao tema estudado na unidade.

ACTITUDES

- Interese por saber que significa que Xesús é salvador.
- Capacidade de admiración ante a mensaxe que nos transmiten as obras de arte que presentan algúns aspectos da vida de Xesús.
- Dispoñibilidade para o traballo en grupo nalgúns dos exercicios propostos na unidade.
- Interese por realizar unha propia síntese dos principais acontecementos da vida de Xesús e o seu significado para os homes e mulleres de hoxe.
- Uso das tecnoloxías da información e da comunicación para ampliar coñecementos.
- Aprecio polas diferentes expresións artísticas de Xesús en distintos puntos do planeta.

UNIDADE 4.

CONCEPTOS

- Seguir a Xesús é relacionarse con el.
- O estilo de vida que xorde do seguimento de Xesús.
- Medios importantes para o encontro con Xesús.
- Que significa ser santo. Chamados a ser santos.
- Os tres primeiros mandamentos.

PROCEDEMENTOS

- Lectura e análise de textos bíblicos e testemuñais para facilitar a comprensión dos contidos.
- Realización de propostas de traballo e actividades para reforzar a adquisición de coñecementos.
- Contemplan e interpretar o contido das fotografías e viñetas que ilustran a unidade.
- Consultar o vocabulario e as diferentes páxinas web que se propoñen.

ACTITUDES

- Responsabilidade ante as tarefas que se propoñen e nas actividades en grupo.
- Atención á adquisición de novos conceptos.
- Interese por querer afondar no verdadeiro significado que ten o seguimento de Xesús hoxe.
- Desenvolvemento da capacidade de traballar co texto bíblico.
- Reflexión sobre os contidos da unidade para a propia vida.

UNIDADE 5.

CONCEPTOS

- Xesucristo convoca e congrega a comunidade dos seus discípulos.
- En Pentecoste maniféstase a Igrexa, misterio de comunión.
- A vida na primeira Igrexa: comunión, oración-celebración e misión.
- Imaxes para describir a Igrexa: Pobo de Deus, corpo de Cristo, templo do Espírito Santo.
- Trazos da comunidade cristiá.
- Misión da Igrexa: anunciar e instaurar o reino de Deus.
- Sentido e responsabilidade dos membros do Pobo de Deus.
- Formas de pertenza á Igrexa: laicos, xerarquía, relixiosos e relixiosas.
- Organización da Igrexa: a parroquia e a diocese.

PROCEDEMENTOS

- Observar e comentar as fotografías e ilustracións que acompañan as propostas de traballo, o desenvolvemento de contidos e as actividades que aparecen na unidade.
- Reflexionar de xeito esquemático a rede de relacións que se establece entre as grandes relixións.
- Interrogarse sobre a razón pola que os primeiros discípulos foron transformados en persoas valentes e entregadas á misión.
- Ler e interpretar textos bíblicos, textos oficiais da Igrexa e textos de apoio, procedentes de diferentes autores e institucións, con distintas perspectivas.
- Sintetizar conceptos referentes á Igrexa, á súa orixe, características e estrutura, por medio de definicións propias dos alumnos.
- Coñecer diferentes aspectos do papado, especialmente dos pontífices do século xx e XXI.
- Empregar as tecnoloxías da información e da comunicación na procura de información e na aprendizaxe.

ACTITUDES

- Interese por adquirir novos coñecementos sobre o tema da Igrexa.
- Capacidade para adquirir unha visión máis ampla da realidade e da misión da Igrexa na actualidade.
- Participación activa nas tarefas e propostas de traballo de tipo persoal e en grupo.
- Desenvolvemento da capacidade de observación e análise de obras de arte e textos bíblicos.
- Recoñecer o traballo e a presenza da Igrexa no propio contexto vital.

- Admiración cara á vida da comunidade cristiá orixinal.
- Interese pola figura do Papa, os bispos, os sacerdotes e os laicos dentro da Igrexa católica.

UNIDADE 6.

CONCEPTOS

- Liturxia e oración: constantes na vida da comunidade cristiá.
- Significados e ritmos das celebracións litúrxicas.
- Os sacramentos: signos visibles da presenza de Xesús.
- Orixe, finalidade e sentido dos sacramentos.
- Dous sacramentos de iniciación: bautismo e eucaristía.
- Os sacramentos de curación: a reconciliación e a unción de enfermos.
- Relación entre os diversos sacramentos e a vida humana.
- O ano litúrxico.

PROCEDEMENTOS

- Analizar a estrutura interna e os elementos que interveñen en toda celebración humana e relixiosa.
- Recoñecer e distinguir as distintas partes do ano litúrxico.
- Buscar o significado de palabras clave aparecidas na unidade.
- Recoller información sobre celebracións culturais, políticas, sociais ou familiares do ámbito.
- Aplicar un procedemento para analizar cada sacramento.
- Coñecer e apreciar o patrimonio relixioso de España na súa dimensión celebrante.
- Buscar, ler, explicar e clasificar algúns textos bíblicos relacionados coa celebración cristiá da fe e, de xeito particular, cos sacramentos.
- Extraer e interpretar a mensaxe dalgunhas viñetas e relacionar o que din cos contidos estudados.

ACTITUDES

- Convencemento da necesidade das celebracións na vida das persoas e na súa experiencia relixiosa.
- Interese por coñecer os elementos de toda celebración, en especial aquelas que lles son máis próximas social e afectivamente aos alumnos e alumnas.
- Apreciar o valor da liturxia na vida da Igrexa primitiva e na actualidade.
- Comprender o valor central da eucaristía como signo da entrega de Xesús, do amor cristián e da vida comunitaria.
- Actitude de reflexión para realizar as propostas de traballo que se propoñen.

UNIDADE 7.

CONCEPTOS

- A fame, a pobreza, a violencia, a guerra, a marxinación e a degradación do medio: situacións e datos que fan pensar.
- Xesús e o mandamento do amor.
- Os cristiáns, chamados a construír o reino.
- Diversas formas de vivir comprometidos co amor.
- Organizacións católicas que traballan pola xustiza e pola solidariedade.
- Colaboración dos cristiáns con outras relixións e institucións na construción dun mundo mellor.
- Signos do compromiso cristián no noso tempo.

PROCEDEMENTOS

- Ler relatos curtos (textos doutrinais, bíblicos, literarios e testemuñais), para extraer deles a mensaxe central dos seus creadores e contrastalo co estudado na unidade.
- Coñecer novas e realidades deste mundo ferido.
- Contemplantar diversas viñetas e analizar o seu contido simbólico e textual.
- Localizar nun mapamundi as zonas nas que se advirten con máis forza as feridas do noso mundo.
- Analizar diferentes datos sobre a pobreza, a fame, a violencia, a marxinação, a deterioración do medio etc.
- Preguntarse pola forma de construír un mundo mellor.
- Analizar diversas situacións sociais e as respostas que obteñen por parte das organizacións católicas, así como o compromiso dalgúns cristiáns relevantes.
- Aplicar as ensinanzas do evanxeo e da tradición cristiá na busca dun mundo mellor.

ACTITUDES

- Interese pola situación que viven a diario millóns de persoas, vítimas da inxustiza, da violencia e da pobreza.
- Valor da solidariedade internacional e do compromiso cristián na procura de solucións.
- Esperanza en que xuntos podemos transformar e sandar este mundo ferido.
- Actitude de apertura e espírito crítico ante a realidade que nos rodea.
- Hábito de informarse pola situación das feridas que ten o noso mundo e das persoas que máis as sofren.
- Interese por coñecer algunhas solucións aos problemas do mundo formuladas por cristiáns comprometidos.
- Admiración cara ás persoas, tanto cristiás coma doutras relixións, comprometidas por mellorar o mundo.
- Sensibilidade cara á especial situación da muller como vítima da violencia e da pobreza.

UNIDADE 8.

CONCEPTOS

- Que son os medios de comunicación social (MCS).
- A Igrexa ante os MCS.
- Liberdade de expresión e manipulación.
- Publicidade, conduta e consumo.
- Vivir na verdade ao estilo de Xesús.
- Actitudes fundamentais dunha vida fundada na verdade: sinceridade, autenticidade e honestidade.
- Actitudes que non se axustan á verdade.

PROCEDEMENTOS

- Lectura de textos sobre os MCS.
- Comentario e reflexión sobre as imaxes que acompañan os contidos da unidade.
- Analizar viñetas e cómics, e ser capaces de explicar de forma sinxela a mensaxe do autor e de sacar as propias conclusións.
- Recapacitar sobre a influencia que a publicidade e os medios teñen sobre a vida das persoas.
- Saber explicar correctamente os conceptos clave da unidade.

ACTITUDES

- Interese por afondar no tema de estudo desta unidade.
- Reflexión ante a influencia que os MCS teñen sobre a vida das persoas.
- Reflexionar sobre o tema da liberdade de expresión e da manipulación.
- Apertura á formulación de preguntas profundas sobre a verdade dun mesmo.

- Admiración cara ás persoas que son auténticas co seu proxecto de vida e coherentes coas súas opcións.
- Valorar a importancia de ser un mesmo.

UNIDADE 9.

CONCEPTOS

- O tempo, un aspecto connatural ao ser humano.
- Tempo circular e tempo lineal: Xesús marca un antes e un despois.
- O reino de Deus, don e tarefa, presente e futuro.
- En Xesús cúmprense as promesas de Deus e as esperanzas do pobo ao vencer a morte.
- A segunda vinda de Cristo, o final da historia e o xuízo final.
- A liberación definitiva: unha festa para compartir na que xa non haberá morte nin dor.
- Deus promete un ceo novo e unha terra nova.
- Os cristiáns responsables ante o futuro.
- Construír un mundo novo: unha tarefa de cada día.

PROCEDEMENTOS

- Interrogarse sobre o misterio da morte e o máis alá.
- Formular as dúbidas e preguntas sobre as actitudes ante a fin do mundo.
- Recoñecer e distinguir algunhas das afirmacións da escatoloxía no Novo Testamento, en especial nos evanxeos.
- Ler e analizar algunhas viñetas.
- Interrogarse sobre o mundo que Deus prepara ao final da historia.
- Ler, interpretar e explicar textos bíblicos, xornalísticos e literarios.
- Contemplan cadros con contido relixioso da pintura universal, relacionándoos coas escenas bíblicas que conteñen ou cos valores que intentan transmitir.
- Ler e subliñar as ideas principais de varios textos do maxisterio da Igrexa sobre o final dos tempos.

ACTITUDES

- Actitude de tolerancia ante outras formas de concibir a morte e o máis alá que se dan noutras persoas, en diferentes culturas e relixións.
- Actitude de esperanza ante o concepto da fin do mundo.
- Espírito crítico ante datos alarmantes e mensaxes que inducen ao temor ou a actitudes sectarias.
- Interese por darlles resposta ás cuestións da morte e do máis alá.
- Amosar disciplina e orde ante as tarefas que se propoñen.
- Respecto polas opinións doutros compañeiros.
- Convencemento da importancia deste tema na fe cristiá.
- Actitude de esperanza ante o concepto da fin do mundo.
- Interese por coñecer o que a tradición cristiá di sobre este tema.

*** 3ºESO**

UNIDADE 1

CONCEPTOS

- A dimensión moral da persoa.
- A relación con Deus e cos irmáns.

- Liberdade e busca voluntaria do ben.
- A importancia de amar e sentirse amado.
- Relación, amor e amizade.

PROCEDEMENTOS

- Reflectir de maneira esquemática a rede de relacións que establece cada alumno co seu contorno social.
- Utilizar a letra de cancións como apoio para o debate e a reflexión.
- Ler e interpretar imaxes como expresión de sentimentos.
- Sintetizar conceptos por medio de definicións propias do alumno.

ACTITUDES

- Participación na dinámica de diversos grupos.
- Diálogo como lugar de encontro entre as persoas.
- Apertura cara aos outros.
- Busca da amizade.
- Desenvolvemento da capacidade de traballo en equipo.

UNIDADE 2.

CONCEPTOS

- O proxecto de Deus sobre o home segundo o xudaísmo, o cristianismo e o islam.
- A revelación progresiva no pobo de Israel. O xudaísmo.
- A novidade de Xesús de Nazaret.
- Raíces comúns e novidades do islam.
- A influencia das relixións monoteístas na configuración da historia e a cultura española.

PROCEDEMENTOS

- Reflectir de maneira esquemática a rede de relacións que establece entre as grandes relixións.
- Ler e interpretar imaxes como expresión cultural das diversas relixións.
- Sintetizar conceptos por medio de definicións propias do alumno.

ACTITUDES

- Diálogo como lugar de encontro entre as relixións.
- Apertura cara á relixión que profesan outras persoas.
- Desenvolvemento da capacidade de traballo en equipo.
- Comprensión e respecto cara ás tradicións e expresións das diferentes relixións.

UNIDADE 3.

CONCEPTOS

- O ser humano necesita recordos, imaxes e tradicións da súa familia e o seu grupo social.
- A Biblia: un libro relixioso, un libro de fe.
- División da Biblia entre o Antigo e o Novo Testamento.
- Elementos básicos de interpretación do Antigo Testamento. Os distintos libros do Antigo Testamento e a súa división, descrición, autores. Xéneros literarios. Os libros do NT.
- Xeografía da Biblia: Mesopotamia, Exipto e Canaán. Os nomes da terra prometida.

- A revelación progresiva de Deus na Biblia. As dez etapas históricas da Biblia.
- O Deus da Biblia: liberador, próximo, salvador.
- Importancia da Biblia no noso patrimonio cultural.

PROCEDEMENTOS

- Recoñecer e distinguir nun mapa xeográfico as principais rexións da xeografía bíblica.
- Ordenar cronoloxicamente as etapas da Biblia.
- Relacionar algúns personaxes bíblicos coa súa época histórica.
- Distinguir entre o AT e o NT e clasificar por xéneros literarios os libros da Biblia.
- Ler e analizar diversos textos bíblicos, literarios, periodísticos e doutrinarios.
- Coñecer, respectar e valorar o patrimonio cultural e histórico-artístico relacionado coa Biblia.
- Utilizar as tecnoloxías da información para buscar información relacionada co tema.

ACTITUDES

- Interese por comprender as dimensións literarias, históricas e xeográficas da Biblia.
- Valor da fe na Biblia como Palabra de Deus e libro relixioso.
- Interese por aprender os títulos dos libros da Biblia, as súas clasificacións etc.
- Aprecio polos elementos culturais e artísticos que se inspiran na tradición bíblica.

UNIDADE 4.

CONCEPTOS

- Xeografía, política e historia de Palestina.
- Sociedade do tempo de Xesús: dirixentes, grupos sociais e marxinados.
- Fe, normas, festas e centros relixiosos xudeus.
- Evanxeo e evanxeos: autoría, significado, contido, finalidade e tipoloxía.
- Os xéneros literarios nos evanxeos.

Outros libros do Novo Testamento: Feitos, Cartas e Apocalipse.

PROCEDEMENTOS

- Traballar con diferentes mapas da época para identificar os aspectos físicos e políticos de Palestina.
- Buscar en textos bíblicos diferentes acontecementos e lugares onde transcorreran escenas da vida de Xesús.
- Realizar algunha sinopse con textos evanxélicos para mostrar ou seu parecido e/ou súa especificidade.
- Realizar cadros sintéticos cos conceptos e contidos máis importantes.

ACTITUDES

- Realización de diferentes actividades nos diversos apartados da unidade.
- Dispoñibilidade para coñecer datos doutra época que son importantes para comprender o evanxeo.
- Capacidade de traballar en equipo.
- Aprender a analizar a mensaxe dun texto, o que o seu autor quixo dicir e o que nos di a nós hoxe.

UNIDADE 5.

CONCEPTOS

- Xesús Cristo convoca e congrega á comunidade das súas discípulos. A Igrexa, misterio de comunión. O Espírito Santo forza e vida dos crentes.

- A Igrexa, Pobo de Deus. A misión da Igrexa: catolicidade e carácter misioneiro.
- Os sacramentos da confirmación e da orde sacerdotal.

PROCEDEMENTOS

- Reflectir de xeito esquemático a rede de relacións que se establece entre as grandes relixións.
- Ler e interpretar textos oficiais da Igrexa.
- Sintetizar conceptos por medio de definicións propias do alumno.
- Elaboración dunha ficha de análise.

ACTITUDES

- Desenvolvemento da capacidade de traballo en equipo.
- Apertura cara aos outros.
- Participación nas tarefas de tipo persoal e grupal.
- Interese por adquirir novos coñecementos.

UNIDADE 6.

CONCEPTOS

- A fe cristiá.
- Crer en Xesús é seguir a Xesús.
- Deus, un e trino.
- Biblia, tradición e maxisterio.

PROCEDEMENTOS

- Lectura e análise de textos para facilitar a comprensión de contidos.
- Realización de propostas de traballo e actividades para reforzar a adquisición de coñecementos.
- Ler e interpretar o contido das imaxes.
- Utilizar a letra de cancións como apoio para a reflexión.

ACTITUDES

- Responsabilidade ante as tarefas que se propoñen e nas actividades grupais.
- Atención á adquisición de novos conceptos.
- Desenvolvemento da capacidade de traballar co texto bíblico.
- Reflexión sobre os contidos da unidade para a propia vida.

UNIDADE 7.

CONCEPTOS

- O proceso de decisión nas nosas vidas.
- As opcións fundamentais, guía das nosas decisións.
- Conceptos de liberdade e responsabilidade.
- A conciencia moral.
- O home novo que xorde de Xesús Cristo. A vida como proxecto persoal.
- Fundamentos da dimensión moral. O proceso das nosas eleccións.
- Identificación e relación entre causas e efectos do acto moral.
- Os valores. Os valores de Xesús. Os valores dos discípulos de Xesús.

PROCEDEMENTOS

- Ler e comentar os textos propostos.
- Reflexionar e recoñecer a dimensión moral de toda persoa.
- Relacionar os conceptos de “condutas” cos “valores” que as animan.
- Elixir e comentar textos evanxélicos.
- Buscar o significado de palabras clave.
- Expoñer as dúbidas e preguntas sobre a forma de formular un acto moral.
- Establecer comparacións entre diversas escalas de valores.
- Coñecer, respectar e valorar as crenzas, actitudes e valores do noso acervo cultural e do patrimonio histórico artístico.

ACTITUDES

- Actitudes de creatividade e participación nas tarefas que se propoñen.
- Interese por chegar a ter unha conciencia moral ben formada.
- Dispoñibilidade cara á reflexión crítica sobre as posturas e valores dun mesmo.
- Admiración por aquelas persoas que son consecuentes coas súas opcións e valores fundamentais.
- Interese por descubrir mellor como seguir a Xesús na sociedade actual.

UNIDADE 8.

CONCEPTOS

- Os relatos da creación na Biblia.
- O ser humano foi creado a imaxe de Deus.
- A vida pertence a Deus.
- Doutrina da Igrexa: a vida humana é sagrada.
- A tarefa do cristián fronte á vida: recibila, amala, promovela e defendela.
- As agresións contra a vida.
- Moral da vida humana e problemática que representa.: violencia, pena de morte, guerra, tortura; accidentes de tráfico, transplantes; aborto, eutanasia, suicidio, homicidio; enxeñería xenética, inseminación artificial, fecundación in vitro.
- Xesús e o compromiso cristián en defensa da vida.

PROCEDEMENTOS

- Atopar a relación existente entre os dilemas morais actuais e a doutrina cristiá.
- Analizar de forma crítica e reflexiva diversas informacións sobre as agresións contra a vida.
- Ordenar a información recollida nunha táboa analítica.
- Ler e analizar varios escritos bíblicos.
- Responder ás preguntas suscitadas.
- Ler e comentar os textos poéticos e doutriniais propostos.
- Buscar o significado de palabras clave.
- Recoñecer os diferentes campos nos que está implicada hoxe a loita pola dignidade da vida humana.
- Utilizar recursos informáticos para ampliar contidos segundo os intereses do alumno ou alumna.

ACTITUDES

- Actitude de análise crítica.
- Dispoñibilidade para dar opinións dunha forma reflexiva.
- Valorar a vida.

- Interese pola defensa da dignidade da vida humana.
- Recoñecemento da necesidade de formación máis profunda sobre este tema.
- Actitude de solidariedade co sufrimento de todo ser humano.

UNIDADE 9.

CONCEPTOS

- A Igrexa primitiva nos Feitos dos Apóstolos.
- Características da vida na primeira comunidade.
- Unha comunidade ao servizo dos irmáns.
- A variedade de servizos ou ministerios na Igrexa primitiva. Clasificación destes servizos.
- Os primeiros conflitos na Igrexa.
- As primeiras persecucións.
- San Paulo e a súa obra misioneira.
- Expansión do cristianismo polo imperio romano.
- A Igrexa nos séculos II e III. As grandes persecucións. A vida interna da Igrexa durante os primeiros séculos.
- As orixes do cristianismo en España.

PROCEDEMENTOS

- Analizar un cronograma e situar nel as principais persecucións dos emperadores romanos contra a Igrexa.
- Interpretar mapas xeográficos para descubrir os itinerarios de Paulo. Principais núcleos cristiáns nos primeiros séculos.
- Buscar, ler e interpretar textos bíblicos e doutriniais.
- Coñecer e apreciar o patrimonio cultural e relixioso de España, sobre todo dos primeiros séculos do cristianismo e das tradicións relixiosas máis antigas e duradeiras.
- Analizar viñetas e cómics, sendo capaces de traducir en explicacións sinxelas a mensaxe do autor.
- Contemplar cadros con contido relixioso da pintura universal, relacionándoos coas escenas bíblicas que conteñen ou os valores que intentan transmitir.

ACTITUDES

- Interese por descubrir os acontecementos máis significativos da Igrexa primitiva.
- Valor da Historia da Igrexa como fonte de coñecemento da evolución da fe e das súas figuras máis representativas.
- Admiración cara á figura de San Paulo como o gran apóstolo da evanxelización de todos os pobos.
- Valor do servizo na comunidade cristiá como forma de vivir o amor e de seguir o exemplo de Cristo.

***4ºESO**

UNIDADE 1

CONCEPTOS

- Paulo, primeiro grande evanxelizador.
- O ambiente político, cultural e relixioso dos primeiros séculos.
- A Igrexa: comunión, convocatoria e corpo de Cristo.
- Dificultades dos cristiáns no Imperio Romano.
- A vida interna da Igrexa.
- A arte simbólica e clandestina dos primeiros cristiáns.
- Descubrimentos dos séculos xv e xvi e novo espertar misioneiro no século xix.
- O cristianismo, universal.
- A Igrexa: unha, santa, católica e apostólica.

PROCEDEMENTOS

- Resumir os aspectos máis significativos da biografía de san Paulo.
- Analizar mapas que conteñen datos acerca da época na que viviu san Paulo.
- Analizar e traballar con mapas dalgúns momentos de forte expansión do cristianismo.
- Ler e analizar o contido de textos bíblicos e literarios como fontes para o estudo desta época da historia da Igrexa.
- Contemplar e valorar a arte simbólica e clandestina dos primeiros cristiáns.
- Ler os textos de contidos e saber resumir as ideas fundamentais que transmiten.

ACTITUDES

- Interese polo coñecemento da historia dos primeiros séculos da Igrexa.
- Traballar por entender os aspectos fundamentais da expansión do cristianismo.
- Recoñecer as manifestacións relixiosas das primeiras comunidades cristiás.
- Recoñecer as achegas do cristianismo dos primeiros séculos á cultura.
- Toma de conciencia de que o cristianismo ten unha vocación universal

UNIDADE 2

CONCEPTOS

- Agostiño de Hipona: buscador, bispo e escritor.
- Características da sociedade e da Igrexa nos séculos iv-v.
- O paso de ser Igrexa perseguida a ser Igrexa oficial: unha nova situación.
- Concilios fronte a herexías: a formulación da fe cristiá.
- Os Pais da Igrexa en Oriente e Occidente.
- A arte paleocristiá e bizantina: a basílica.
- Poder, autoridade e servizo na historia da Igrexa.
- O servizo, exercicio da autoridade segundo Xesús.

PROCEDEMENTOS

- Contemplar e interpretar obras de arte da época da que fala a unidade, para poder ver como se expresa o tema da autoridade e do servizo nos movementos culturais da devandita época.
- Ler e analizar diferentes textos literarios que falan de Igrexa dos séculos iv e v.

- Saber interpretar correctamente o significado e as consecuencias dos concilios fronte ás herexías.
- Analizar textos bíblicos que fundamentan como entendeu Xesús o exercicio da autoridade.

ACTITUDES

- Estudo rigoroso do tema da historia da Igrexa nos séculos IV e V.
- Desexo de afondar con coherencia nos temas propostos na unidade, de modo especial, no que concirne á relación poder temporal e servizo.
- Interese por coñecer a orixe e significado de acontecementos históricos.
- Apertura a outras épocas da historia da Igrexa.
- Reflexión ante o tema do poder e do servizo na Igrexa.

UNIDADE 3

CONCEPTOS

- San Bieito de Nursia: estudoso, asceta e patrón de Europa.
- O cristianismo, un factor de unidade.
- A caída do Imperio Romano e a Europa cristiá.
- O monacato: orixe, significado e vida.
- A cristiandade ante o islam.
- A arte románica: un catecismo en pedra.
- A Igrexa, activa na contemplación.

PROCEDEMENTOS

- Observar e traballar os contidos da unidade a partir dalgunhas viñetas.
- Resolver algúns pasatempos didácticos baseados en distintas estratexias.
- Ler e comprender relatos (bíblicos e doutro xénero) para extraer deles conclusións reflexionadas.
- Sintetizar conceptos por medio de definicións propias dos alumnos.
- Interpretar o contido dalgunhas obras de arte en relación ao tema estudado na unidade.

ACTITUDES

- Interese por coñecer que significa que a Igrexa está comprometida con e no mundo.
- Capacidade de admiración ante a mensaxe que nos transmiten as obras de arte.
- Dispoñibilidade para o traballo en grupo nalgúns dos exercicios propostos na unidade.
- Interese por realizar unha propia síntese e exposición dos principais acontecementos históricos que se relatan na unidade, de modo particular, a partir da liña do tempo que nela aparece.
- Uso das tecnoloxías da información e a comunicación para ampliar coñecementos.
- Valorar positivamente as accións que a Igrexa leva a cabo como servizo ao mundo.

UNIDADE 4

CONCEPTOS

- Francisco de Asís, irmán menor, pobre cos pobres.
- A reforma do monacato: Cluny e o Císter.
- As ordes mendicantes: un retorno ás raíces da Igrexa.
- As peregrinacións: o Camiño de Santiago.

- As cruzadas: guerras en nome de Deus.
- Os cismas de Oriente e Occidente.
- O gótico, unha arte que busca o ceo.
- A Igrexa: carismas ao servizo dos máis pobres.
- Xesús e os pobres: anuncio, identificación e proximidade.

PROCEDEMENTOS

- Lectura dos contidos propostos para a súa posterior análise, reflexión e aprendizaxe.
- Lectura de textos bíblicos, xurídicos e xornalísticos para afondar nos contidos curriculares.
- Realización de propostas de traballo e actividades para reforzar a adquisición de coñecementos.
- Contemplan e interpretan o contido das fotografías e viñetas que ilustran a unidade.
- Consultan o vocabulario e as diferentes páxinas web que se propoñen.

ACTITUDES

- Responsabilidade ante as tarefas que se propoñen e nas actividades en grupo.
- Atención á adquisición de novos conceptos.
- Interese por querer afondar no significado e na relación que ten o clamor dos pobres e a misión da Igrexa.
- Desenvolvemento da capacidade de traballar cun texto bíblico, literario ou xornalístico.
- Reflexión sobre os contidos da unidade para unha mellor comprensión do pasado, do presente e do futuro da historia da Igrexa.

UNIDADE 5 CONCEPTOS

- Santa Teresa de Xesús: mística, escritora e doutora da Igrexa.
- A Igrexa do século xv necesitada dunha urxente renovación.
- Lutero e a reforma protestante. Doutrina de Lutero.
- A reforma católica ou contrarreforma.
- O concilio de Trento.
- A compañía de Xesús
- O tribunal da Inquisición.
- A expulsión dos xudeus de España.
- A evanxelización do mundo.
- Arte renacentista e barroca ao servizo da fe.
- Místicos de onte e de hoxe.
- O rostro de Deus que Xesús revela.

PROCEDEMENTOS

- Observar e comentar as fotografías e ilustracións que acompañan as propostas de traballo, o desenvolvemento de contidos e as actividades que aparecen na unidade.
- Saber explicar e saber situar na liña do tempo os acontecementos eclesiais que tiveron lugar nos séculos xv-xvi.
- Buscar en diferentes medios as principais diferenzas doutrinarias entre católicos e protestantes.
- Traballar a partir dun mapa o tema das principais rutas seguidas polos misioneiros españois e portugueses nos séculos xv e xvi.
- Ler e interpretar textos bíblicos, textos oficiais da Igrexa e textos de apoio, procedentes de diferentes autores e institucións, con distintas perspectivas.

- Sintetizar conceptos referentes á Igrexa, ás súas reformas e á súa expansión misioneira, por medio de definicións propias do alumnado.
- Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación na procura de información e na aprendizaxe.

ACTITUDES

- Interese por adquirir novos coñecementos ao redor desta época da historia.
- Capacidade para adquirir unha visión máis ampla da realidade e misión da Igrexa na actualidade, especialmente da importancia da mística cristiá.
- Participación activa nas tarefas e propostas de traballo de tipo persoal e en grupo.
- Desenvolvemento da capacidade de observación e análise de obras de arte e textos bíblicos.
- Recoñecer o traballo e as achegas de misioneiros e místicos da Igrexa.
- Admiración cara á vida contemplativa e misioneira.
- Interese pola figura de personaxes como Charles de Foucauld e Roger Schutz (irmán Roger).

UNIDADE 6

CONCEPTOS

- Cardeal Newman: unha figura importante na Igrexa do século XIX.
- Secularización.
- Relacións entre ciencia e relixión. O caso Galileo.
- A Ilustración. O pensamento ilustrado e os enciclopedistas.
- Do Estado confesional á secularización do Estado.
- A postura da Igrexa no século XIX. A *Rerum novarum*.
- A secularización da arte.
- Encontros e desavinzas entre razón e fe.
- A razoabilidade da fe.

PROCEDEMENTOS

- Analizar as razóns, desenvolvementos e consecuencias que para a vida da Igrexa tiveron a secularización, a Ilustración e a Revolución Francesa.
- Recoñecer e distinguir as distintas etapas que a Igrexa viviu na época da historia que se traballa nesta unidade.
- Buscar o significado de palabras clave aparecidas na unidade.
- Realizar un traballo de investigación sobre as constitucións españolas para investigar que se di nelas sobre a relixión e, en particular, sobre a relixión católica.
- Buscar, ler, explicar e clasificar algúns textos bíblicos relacionados cos encontros e desavinzas entre razón e fe.
- Extraer e interpretar a mensaxe dalgunhas obras de arte e relacionar o que din cos contidos estudados.

ACTITUDES

- Convencemento da necesidade de coñecer a historia da Igrexa para entender as súas formulacións e posturas.
- Interese por coñecer os acontecementos e personaxes que destacaron na historia da Igrexa dos séculos XVIII-XIX.
- Apreciar a reflexión que se realizou ao longo dos séculos sobre a relación entre razón e fe.
- Actitude de reflexión para realizar as propostas de traballo que se propoñen.

UNIDADE 7

CONCEPTOS

- Xoán XXIII: o Papa do Concilio Vaticano II.

- Pío IX e León XIII: protagonistas da historia da Igrexa de finais do XIX e principios do XX.
- Signos de vitalidade na vida da Igrexa. Os Papas da primeira metade do século XX.
- O Concilio ecuménico Vaticano II. Acheugas dun concilio diferente.
- Arte e relixión no século XX.
- A imaxe da Igrexa a través dos séculos. Novo Israel e Pobo de Deus.
- Xesús: a súa actitude ante as institucións relixiosas.

PROCEDEMENTOS

- Lectura de textos xornalísticos e eclesiais, de modo particular, de documentos do concilio Vaticano II.
- Comentario e reflexión sobre as imaxes que acompañan os contidos da unidade.
- Analizar viñetas e ser capaces de explicar de forma sinxela a mensaxe do autor e de sacar as propias conclusións.
- Recapacitar sobre a vida interna e a presenza que a Igrexa tivo ao longo do século XX, de modo especial, desde a celebración do concilio Vaticano II.
- Saber explicar correctamente os conceptos clave da unidade.
- Situar correctamente na liña do tempo os acontecementos, sociais e eclesiais, máis destacados da segunda metade do século XIX e do século XX.

ACTITUDES

- Interese por afondar no tema de estudo desta unidade.
- Reflexión ante a influencia e/ou consecuencias que a renovación interna da Igrexa exerceu sobre a sociedade.
- Reflexionar ao redor da importancia da celebración dun concilio como o Vaticano II.
- Apertura á formulación de preguntas profundas sobre a realidade da Igrexa, a súa misión e o seu papel na sociedade e no desenvolvemento dos pobos.
- Valorar a importancia de coñecer como foi a presenza da Igrexa no século XX.

UNIDADE 8

CONCEPTOS

- Thomas Merton: monxe trapense aberto a outras espiritualidades. Místico e modelo de diálogo interrelixioso.
- O impulso dos anos 60, os desexos de cambio, o inicio da globalización e o reto da convivencia entre culturas.
- Posta en práctica do Vaticano II: reformas internas e un novo modo de estar no mundo.
- Xoán Paulo II: un pontificado marcado pola presenza activa e significativa da Igrexa no mundo.
- A nova evanxelización.
- A arte relixiosa a finais do século XX.
- Momentos de diálogo e convivencia interrelixiosa na historia da Igrexa.
- Ecumenismo: en busca da unidade na Igrexa.
- Diálogo interrelixioso: o cristianismo e as demais tradicións relixiosas dialogan desde o que cren, viven, anuncian e traballan.

PROCEDEMENTOS

- Ler relatos curtos (textos doutrinarios, bíblicos, literarios e testemuñais), para extraer deles a mensaxe central dos seus creadores e contrastalo co estudado na unidade.
- Coñecer noticias e realidades da época histórica que se estuda na unidade.
- Contemplar diversas fotografías e analizar o seu contido e significatividade.
- Localizar nun mapamundi as viaxes que realizou Xoán Paulo II ao longo do seu pontificado.

- Analizar diferentes datos sobre o Vaticano II, sobre as reformas que puxo en marcha, sobre a nova evanxelización e sobre a importancia do diálogo interreligioso.
- Interrogarse sobre a importancia do ecumenismo na reflexión e no traballo da Igrexa.
- Analizar diversos momentos de convivencia interreligiosa ao longo da historia da Igrexa.

ACTITUDES

- Interese por coñecer como influíron na vida interna da Igrexa e na sociedade os cambios propostos polo Vaticano II.
- Valorar o pontificado de Xoán Paulo II.
- Esperanza na nova evanxelización.
- Tomar conciencia da importancia do movemento ecuménico.
- Actitude de apertura e diálogo entre as diferentes tradicións cristiás.

UNIDADE 9

CONCEPTOS

- A comunidade de Santo Exidio: unha comunidade cristiá de laicos presente en todo o mundo comprometida no traballo pola paz.
- Cristianismo e Igrexa: entre o local e o universal.
- A relixión nun mundo globalizado e secularizado.
- Variedade de sentidos para a vida.
- O esencial e diferenciador da experiencia relixiosa cristiá.
- O cristianismo comprometido co presente e co futuro
- Expresións artísticas do relixioso no século XXI.
- Momentos de encontros fracasados e dificultade entre a Igrexa e outras institucións, ideoloxías e réximes.
- O cristianismo do futuro: unha minoría máis consciente e comprometida.
- A esperanza como virtude cristiá para construír o futuro.

PROCEDEMENTOS

- Lectura de textos que axuden a reflexionar sobre o futuro do cristianismo e o cristianismo do futuro.
- Recopilación de datos históricos de maneira que o alumnado poida realizar unha liña temporal na que aparezan as principais etapas, personaxes e acontecementos da Historia da Igrexa.
- Coñecer noticias e realidades da época histórica que se estuda na unidade.
- Comentario e reflexión sobre as imaxes que acompañan os contidos da unidade.
- Analizar viñetas e ser capaces de explicar de forma sinxela a mensaxe do autor e de sacar as propias conclusións.

ACTITUDES

- Interese por coñecer como influíron na vida interna da Igrexa e na sociedade os cambios sociais, culturais e políticos dos últimos anos.
- Reflexión sobre os aspectos máis significativos de cara ao presente e ao futuro da vida da Igrexa.
- Interese por afondar no tema de estudo desta unidade.
- Capacidade de síntese dos datos máis destacados e determinantes das diferentes etapas da Historia da Igrexa.
- Apertura a outras épocas da historia da Igrexa, a outras formas culturais e de relixiosidade.

***1º BACHARELATO.**

I. O SENTIDO DA VIDA

CONCEPTOS

- Preguntas fundamentais da persoa sobre o sentido da vida.
- Respostas á pregunta sobre o sentido da vida.
- A procura de sentido.
- Os humanismos actuais como respostas ao sentido da vida.
- A dimensión relixiosa do ser humano e as súas distintas expresións.
- A relixión como proposta de sentido da vida.
- Panorama das relixións e da súa resposta ao sentido da vida.
- cristianismo.
- A fe cristiá e o sentido da vida.
- A mensaxe de Xesús ante os distintos interrogantes do home de hoxe: o mal e a dor, o alén.
- O sentido da vida de Xesús.

PROCEDEMENTOS

- Construír un esquema básico da estrutura do fenómeno relixioso en que se identifiquen e relacionen os seus diferentes elementos.
- Elaborar un panorama ordenado e clasificado das diferentes relixións existentes hoxe no mundo.

ACTITUDES

- Actitude de procura para darlles resposta ás preguntas polo sentido da vida.
- Interese por coñecer a orixe, o contexto e a historia das grandes relixións, especialmente da relixión cristiá.
- Interese por coñecer as formulacións dos humanistas dos últimos tempos.

II. O MUNDO EN QUE VIVIMOS

CONCEPTOS

- A situación da sociedade actual, especialmente no que se refire á xustiza social e á convivencia entre todos os pobos.
- As orixes do problema social.
- Historia e natureza da doutrina social da Igrexa.
- Raíces, fundamentos e principios da doutrina social da Igrexa.
- Fundamentación humana e evanxélica da construción da paz, a conservación da natureza e a igualdade entre as persoas e os pobos.
- compromiso cristián.

PROCEDEMENTOS

- Analizar e valorar acontecementos e testemuños que inciden na dignidade da persoa e nos seus dereitos.
- Obter e seleccionar datos que permitan facer unha análise da sociedade actual e descubrir os seus valores e contravalores.

ACTITUDES

- O valor dunha ética social como camiño de realización persoal e social.
- O aprecio dos principios que regulan a doutrina social da Igrexa.

***2º BACHARELATO.**

III. IDENTIDADE DA PERSOA

CONCEPTOS

- As necesidades da persoa e o camiño da liberdade.
- A escala de valores e a felicidade.
- Ter un proxecto de vida.
- proxecto de vida de Xesús. O proxecto de vida cristiá.
- A interioridade. A oración. A persoa como ser aberto á transcendencia.
- A sexualidade como elemento constitutivo da persoa e manifestación do amor entre o home e a muller. A necesidade de integrar a sexualidade no proxecto de vida.
- Biblia e sexualidade.

PROCEDEMENTOS

- Analizar, comparar e valorar as diversas concepcións éticas que predominan na sociedade actual.
- Seleccionar e organizar información sobre feitos e condutas relacionados coa problemática ético-social.

ACTITUDES

- Valor dunha ética persoal e social como camiño de realización persoal e de convivencia social.
- Tomar conciencia dos propios criterios e formas de pensar e comportarse. Valor da fidelidade á propia conciencia.
- Valor da sexualidade e da súa integración na persoa humana con base no amor.

IV. CULTURA E RELIXIÓN

CONCEPTOS

- sentido relixioso na arte.
- Expresións artísticas con marcado contido relixioso.
- As artes plásticas e o sentido transcendente da vida.
- A concepción que os artistas dos diferentes momentos da historia tiveron sobre Xesús e como plasmaron nas súas obras esa imaxe.
- A imaxe de Xesús na literatura.
- A imaxe de Xesús no cinema.
- A vida de María na arte.

PROCEDEMENTOS

- Obter información e seleccionar obras de arte que permitan facer unha análise do sentido relixioso na arte.
- Analizar obras de arte para captar nelas o sentido transcendente da vida.
- Construír un esquema básico dos principais momentos da arte para coñecer como expresaron o sentido relixioso da vida.

ACTITUDES

- Suscitar interese pola arte e polo sentido relixioso que contén.
- Valor da arte como medio para expresar a dimensión espiritual da persoa.
- Actitude de procura da beleza para, por medio dela, descubrir a marabilla da creación.

3.3.- Secuenciación dos contidos.

1º ESO .-

1ªAvaliación.- Unidade 1-3

2ªAvaliación.- Unidade 4-6

3ªAvaliación.- Unidade 7-9

2º ESO .-

1ªAvaliación.- Unidade 1-3

2ªAvaliación.- Unidade 4-6

3ªAvaliación.- Unidade 7-9

3º ESO .-

1ªAvaliación.- Unidade 1-3

2ªAvaliación.- unidade 4-6

3ªAvaliación.- Unidade 7-9

4º ESO .-

1ªAvaliación.- Unidade 1-3

2ªAvaliación.- Unidade 4-6

3ªAvaliación.- Unidade 7-9

1ºBAC.-

1ªAvaliación.- Bloque I

2ªAvaliación.- Bloque I

3ªAvaliación.- Bloque II

2ºBAC.-

1ªAvaliación.- Bloque III

2ªAvaliación.- Bloque III

3ªAvaliación.- Bloque IV

3.4.- Mínimos esixibles para a avaliación positiva.

1ºESO.-

- Descubrir os elementos do feito relixioso e as súas distintas manifestacións na historia e na vida dos pobos.
- Descubrir as características elementais das relixións orientais e das relixións monoteístas.
- Fomentar o diálogo interrelixioso como base da convivencia e da paz.
- Comprender, a partir dos relatos da creación, que as persoas estamos feitas a imaxe e semellanza de Deus, chamados a colaborar na obra da creación.
- Coñecer os relatos da infancia de Xesús e as circunstancias nas que se produciron.
- Saber razoar o sentido da salvación do pecado e da morte que Xesús Cristo outorga ao crente.
- Comprender o que Xesús quere dicir cando fala do reino de Deus e cales son as características do mesmo.
- Analizar o acontecemento da resurrección de Xesús e a importancia que este feito ten para a vida dos cristiáns.

- Analizar o acontecemento da elección dos discípulos por parte de Xesús.
- Analizar os moitos e diferentes tipos de amor que se dan no ser humano.
- Situarse ante o matrimonio e a familia como elementos clave na vida das persoas e coñecer outras opcións como o celibato.
- Recoñecer o matrimonio como institución social e como compromiso de entrega mutua realizado por dúas persoas no amor.
- Coñecer os dereitos e deberes da familia.
- Enumerar e analizar algunhas dificultades para a vida das familias.
- Comprender o sentido do sacramento do matrimonio e coñecer as súas características.
- Analizar os interrogantes profundos do ser humano sobre a orixe do universo para valorar as respostas que a fe cristiá dá sobre a creación e a vida humana.

2ºESO.-

- Interesarse polo feito relixioso como referente básico na vida das persoas
- Reflexionar ao redor da pregunta pola utilidade da relixión: para que serve?
- Adquirir unha información básica sobre as características e manifestacións da relixión
- Coñecer as manifestacións pseudorrelixiosas máis importantes e sabelas diferenciar da relixión .
- Coñecer as principais etapas da historia da salvación: as súas figuras máis representativas, o papel que tiveron na devandita historia e a mensaxe que todo iso transmite
- Comprender que significa que Xesucristo é salvador .
- Descubrir a Xesús, verdadeiro Deus e verdadeiro home .
- Coñecer o significado de Pentecoste e as características da vida da primeira Igrexa .
- Coñecer cal é a misión da Igrexa e descubrir a súa achega á historia da humanidade
- Coñecer cales son os medios máis importantes para que se produza o encontro con Xesús .
- Coñecer as principais celebracións litúrxicas cristiás que se realizan hoxe no seo da comunidade cristiá e comprender o significado destas .
- Coñecer que é o que caracteriza os sacramentos do bautismo, a eucaristía, a reconciliación e a unción de enfermos, como se realizan e que é o que teñen en común .
- Analizar a relación que teñen os diferentes sacramentos cos momentos cruciais da vida das persoas.
- Coñecer o enunciado, o significado e as connotacións vitais que teñen para os seguidores de Xesús os tres primeiros mandamentos .
- Analizar algúns dos problemas máis graves que padece a nosa sociedade e que lles afectan radicalmente ás persoas, tales como a fame, a pobreza, a violencia, a guerra, a marxinação e a degradación do medio).
- Analizar en que consiste o traballo e o compromiso dos cristiáns por facer un mundo mellor .
- Recoñecer algunhas das organizacións católicas máis significativas polo seu compromiso coa xustiza e a igualdade, así como o testemuño significativo dalgúns cristiáns .

3ºESO.-

- Coñecer as principais características da relixión xudía en tempos de Xesús: a súa fe, normas, festas e centros relixiosos.
- Comprender que a Biblia é un libro relixioso que contén a Historia da Salvación.

- Coñecer que narran e como se escribiron os libros que compoñen o Antigo Testamento.
- Saber utilizar a Biblia ..
- Estudar que libros conforman o Novo Testamento para comprender a mensaxe que encerran.
- Coñecer que son os evanxeos, cando foron escritos e con que finalidade. Evanxeos sinópticos e apócrifos.
- Identificar diferentes xéneros literarios nos textos evanxélicos.
- Coñecer en que consiste a fe cristiá, como se manifesta, onde se vive e de onde procede.
- Descubrir no seguimento de Xesús a raíz do ser cristián.
- Coñecer e valorar o sentido e finalidade da Igrexa como a realización institucional do servizo de humanización e salvación que Cristo ofrece ao ser humano, e descubrir a súa achega nos feitos máis importantes da historia española e europea.
- Comprender como debe ser a conduta dos seguidores de Xesús.
- Analizar e comprender a vida da primitiva comunidade cristiá a partir do que sobre a mesma nos di o libro dos Feitos.
- Coñecer a figura do apóstolo Paulo, o núcleo do seu predicación e a súa contribución á expansión do cristianismo no seu primeiro século de historia.
- Analizar a relación da Igrexa co imperio romano e a expansión da mesma ao longo do seu territorio durante os séculos II e III.

4ºESO.-

:

- Coñecer as características do cristianismo en tempos do Imperio Romano.
- Descubrir as dificultades da Igrexa nos primeiros séculos.
- Debuxar os aspectos fundamentais da historia da Igrexa nos séculos IV-V.
- Coñecer a Igrexa en tempos de Carlos Magno.
- Analizar a expansión do islam e a presenza da relixión cristiá na España musulmá.
- Descubrir que significa que a Igrexa está ao servizo do mundo.
- Afondar nas características da historia da Igrexa nos séculos X-XIII.
- Afondar no significado das peregrinacións, de modo particular, no Camiño de Santiago.
- Descubrir como a Igrexa, ao longo da historia, traballou e permaneceu do lado dos máis necesitados
- Analizar as causas e as figuras que levaron a cabo a reforma protestante, a figura de Lutero.
- Analizar e comprender en que consistiu a reforma católica ou *contrarreforma*.
- Coñecer como lle afectou á vida da Igrexa a Ilustración, a secularización e a Revolución Francesa.
- Saber como foi a historia da Igrexa nos séculos XIX e XX.
- O Concilio Vaticano II: razóns da súa convocatoria, características máis importantes e achegas á sociedade e á vida interna da Igrexa.
- Examinar as características da historia da Igrexa na segunda metade do século XX.
- Coñecer en que se plasmaron as propostas do Vaticano II: vida interna da Igrexa e novo xeito de estar no mundo.
- Saber en que consiste o compromiso ecuménico da Igrexa e como se leva a cabo nela o diálogo interrelixioso.
- Examinar a realidade e os desafíos aos que ten que facerlle fronte a Igrexa nos comezos do século XX

4.- CONTRIBUCIÓN DE COMPETENCIAS BÁSICAS DA MATERIA DE RELIXIÓN

O carácter integrador da materia de Relixión católica, fai que a súa aprendizaxe contribúa á adquisición de varias das competencias básicas:

- A materia de Relixión católica contribúe á adquisición da competencia en comunicación lingüística posto que propón a utilización da linguaxe como instrumento de comunicación oral e escrita, como instrumento de aprendizaxe e como instrumento de regulación de condutas e emocións. Ademais, mediante as súas propostas de traballo, as súas actividades e os seus recursos fomenta a escoita e a conversa consciente dos principais tipos de interacción verbal, a comprensión e a comunicación, e promove o feito de saber verbalizar conceptos, explicitar ideas, redactar un escrito e expoñer un argumento.
- A materia de Relixión católica contribúe á adquisición da competencia no coñecemento e a interacción co mundo físico xa que as súas formulacións buscan sempre que o alumno saiba interactuar co mundo físico, aprenda a interpretar os sucesos e predicir as súas consecuencias e perciba adecuadamente o espazo físico no que se desenvolve a vida e a actividade humana. Ademais, subliña a importancia que ten ser consciente da importancia do uso responsable dos recursos naturais.
- A materia de Relixión católica contribúe á adquisición da competencia do tratamento da información e competencia dixital xa que promove que os alumnos saiban buscar, obter, procesar e comunicar a información e transformala en coñecemento. Saber acceder á información utilizando técnicas e estratexias diversas e dominar o uso das ferramentas das TICs como apoio de traballo constitúen tamén competencias importantes fomentadas por esta materia.
- A materia de Relixión católica contribúe á adquisición da competencia social e cidadá xa que promove que os alumnos coñezan a realidade social, o seu pasado histórico e os seus problemas, saiban vivir en sociedade, comprender a realidade social do mundo no que viven e exercer a cidadanía democrática. Ademais, a materia busca que os alumnos sexan capaces de poñerse no lugar do outro, aceptar as diferenzas, ser tolerante e respectar os valores, as crenzas, as culturas e a historia persoal e colectiva dos outros, saber convivir e facelo de forma comprometida cos valores universalmente aceptados.
- A materia de Relixión católica contribúe á adquisición da competencia cultural e artística, xa que promove que os alumnos saiban apreciar, comprender e valorar criticamente diferentes manifestacións culturais e artísticas, utilicen a cultura e a arte como fonte de gozo e enriquecemento persoal e aprecien a expresión de ideas, experiencias ou sentimentos de forma creativa.
- A materia de Relixión católica contribúe á adquisición da competencia para aprender a aprender xa que promove que os alumnos sexan capaces de iniciarse na aprendizaxe e continuala de xeito autónomo, que saiban desenvolverse ante as incertezas, admitir diversidade de respostas posibles ante un mesmo problema, ser conscientes do que se sabe e do que queda por aprender e saber como se aprende e como se xestionan os procesos de aprendizaxe.
- A materia de Relixión católica contribúe á adquisición da competencia da autonomía e iniciativa persoal, xa que promove que os alumnos saiban optar con criterio propio, saiban levar adiante as iniciativas necesarias para desenvolver e facerse responsables das propias opcións e adquieran a capacidade necesaria para enfrontarse aos problemas. Ademais, a materia de Relixión católica busca que os alumnos adquieran valores como a dignidade, a liberdade, a autoestima, a seguridade dun mesmo, a

demora da satisfacción, e sexan capaces de transformar as ideas en actos, de xerar ideas novas e posúan as calidades da autonomía, autoestima, perseveranza, responsabilidade, autocrítica, iniciativa e creatividade, ademais das habilidades sociais do respecto polas ideas dos demais, capacidade de diálogo e traballo cooperativo. Para rematar, os contidos desta materia de Relixión católica subliñan a importancia de que os alumnos teñan confianza en si mesmos, espírito de superación e a asunción de riscos, e sexan capaces de ter un espírito emprendedor e unha sa ambición persoal e profesional.

Competencias Básicas de 1ºESO¹

- ✓ Adquirir un maior coñecemento de si mesmo (C.B. n.º 8)
- ✓ Comprender conceptos (C.B. n.º 1 e 7)
- ✓ Desenvolver a capacidade de traballo en equipo (C.B. n.º 5, 7 e 8)
- ✓ Potenciar o hábito da lectura (C.B. n.º 1)
- ✓ Expresarse correctamente de forma oral e escrita (C.B. n.º 1)
- ✓ Adquirir conciencia da importancia da relixión na vida dos seres humanos dende sempre. Coñecer as diferentes relixións que existiron e que existen na actualidade (C.B. n.º 5, 6 e 8)
- ✓ Potenciar o correcto coñecemento das relixións e das súas expresións sociais, culturais e culturais (C.B. n.º 1, 5, 6 e 8)
- ✓ Potenciar a análise do contorno relixioso no que vivimos (C.B. n.º 1, 5, 6 e 8)
- ✓ Potenciar a lectura en profundidade da mensaxe que conteñen as obras de arte que representan episodios bíblicos (C.B. n.º 6)
- ✓ Potenciar a lectura de textos bíblicos e descubrir o propósito dos mesmos (C.B. n.º 1, 5 e 4)
- ✓ Expresar correctamente de forma oral e escrita os contidos estudados (C.B. n.º 1, 4 e 8)
- ✓ Saber verbalizar conceptos, explicitar ideas, redactar un escrito e expoñer un argumento. Saber recompilar e procesar información (C.B. n.º 1, 4, 7 e 8)
- ✓ Saber optar con criterio propio (C.B. n.º 8)
- ✓ Saber levar adiante as iniciativas necesarias para desenvolver e facerse responsables das propias accións. Ter confianza nun mesmo, espírito de superación, espírito emprendedor e sa ambición persoal e profesional (C.B. n.º 8)
- ✓ Espertar o interese a lectura, a arte e a cultura do noso país (C.B. n.º 1 e 8)

Competencias Básicas de 2º ESO²

- ✓ Enriquecer o vocabulario. C.B1
- ✓ Analizar a riqueza das diversas linguaxes da revelación (poética, profética etc.). C.B1

¹ As seguintes competencias aparecen referidas no seguinte apartado co número da competencias: 1Comunicación Lingüística(nº 1); 2. Matemática(nº2); 3 Coñecemento e interacción co medio físico(nº3) ;4 Tratamento da información e competencia dixital(nº4); 5 Social e cidadá(nº5); 6 Cultural e artística(nº6); 7 Aprender a aprender;(nº7) 8 Autonomía e iniciativa persoal (nº8).

² As competencias aparecen referidas cos seguintes números : CB1 competencia en comunicación lingüística, CB2 competencia social e cívica, CB3 competencia cultural e artística, CB4 competencia para aprender a aprender, CB5 competencia da autonomía e iniciativa persoal, CB6 competencia no coñecemento e na interacción co mundo físico.

- ✓ Comprender o diálogo da fe coa cultura ao longo dos séculos. C.B1
- ✓ Expresar pensamentos, conviccións, vivencias e opinións coherentes coa fe. C.B1
- ✓ Analizar con detalle a linguaxe litúrxica, a súa simboloxía e o significado relixioso. C.B2
- ✓ Descubrir as conviccións profundas, vivencias e sentimentos relixiosos da sociedade actual. C.B2
- ✓ Adquirir instrumentos para ler criticamente a linguaxe publicitaria. C.B2
- ✓ Manifestar actitudes de colaboración e respecto cara aos demais. C.B2
- ✓ Xerar sentimentos compartidos e non excluíntes. C.B2
- ✓ Amosar empatía. Ser capaz de poñerse no lugar do outro e comprender o seu punto de vista C.B2.
- ✓ Aprender a vivir con sentido e responsablemente o compromiso cristián. C.B2
- ✓ Participar eficaz e construtivamente na vida social e profesional. C.B2
- ✓ Manifestar actitudes de empatía cara aos máis desfavorecidos. C.B2
- ✓ Consolidar a dimensión moral e social. C.B2
- ✓ Enriquecer e dinamizar a propia vida coas palabras e cos feitos de Xesús.C.B3
- ✓ Incorporar e interiorizar valores como o respecto, a xustiza, a compaixón, a non violencia e o compromiso. C.B3
- ✓ Coñecer e apreciar o testemuño de moitos cristiáns sobre a persoa de Xesús. C.B3
- ✓ Participar e colaborar activamente no traballo escolar como preparación ao exercicio da cidadanía. C.B3
- ✓ Reflexionar e apreciar os valores actuais da cidadanía e da convivencia a raíz dos testemuños das comunidades cristiás primitivas C.B3
- ✓ Preparar a incorporación á vida social e profesional desde a chamada de Deus a transformar e construír un mundo máis fraterno e solidario. C.B4
- ✓ Afrontar a convivencia e as situacións complexas e conflitivas, exercitando o xuízo ético con eficacia e creatividade. C.B4
- ✓ Analizar en toda a súa riqueza e variedade as manifestacións culturais e artísticas.C.B5
- ✓ Comprender e asumir os valores do feito relixioso na súa matriz cultural concreta.
- ✓ Descubrir o sentido e a profundidade da achega cristiá á cultura. C.B5
- ✓ Identificar e localizar no espazo e no tempo a Igrexa primitiva e o imaxinario simbólico cristián para entender a historia e a cultura occidental C.B5.
- ✓ Apreciar a cultura propia e as alleas xunto ás súas manifestacións culturais.C.B5
- ✓ Obter e seleccionar información.C.B6
- ✓ Integrar e ampliar novos coñecementos aos xa adquiridos C.B5.6.
- ✓ Coñecer o testemuño e as experiencias das diversas comunidades cristiás. C.B5.6
- ✓ Personalizar a propia aprendizaxe fomentando a atención, a experiencia e o traballo en equipo. C.B5.
- ✓ Afondar no coñecemento dun mesmo. C.B5
- ✓ Examinar situacións concretas da vida para realizar un xuízo crítico, autónomo e responsable. C.B5.
- ✓ Amosar empatía, poñerse no lugar do outro e comprender o seu punto de vista. C.B5
- ✓ Exercitarse en vivir con esperanza, soñando e traballando por un mundo mellor. C.B5.6
- ✓ Mostrar curiosidade por coñecer máis e mellor a persoa de Xesús nos textos sagrados, nos símbolos e nos documentos eclesiais. C.B5
- ✓ Escoitar a chamada persoal de Xesús como unha oferta de vida e de sentido. C.B5
- ✓ Incorporar ao acervo persoal os modos eclesiais de confesar, celebrar e vivir a fe. C.B5
- ✓ Identificarse coa persoa de Xesús mediante o testemuño dalgúns dos seus seguidores. C.B5.6
- ✓ Enriquecer e estimular a personalidade con modelos de vida suxestivos e atractivos. C.B5
- ✓ Construír un sistema de valores propio a partir da vida e das palabras de Xesús. C.B5.
- ✓ Desenvolver valores da integración social, do servizo e da solidariedade cos semellantes. C.B5.6
- ✓ Exercitar a toma de decisións e a asunción de responsabilidades. C.B5
- ✓ Desenvolver a construción dun pensamento propio e autónomo. C.B5.6

- ✓ Iniciarse na argumentación. C.B4.5.6
- ✓ Exercitar a asunción de responsabilidades ante o presente e ante o futuro. C.B5
- ✓ Desenvolver valores de integración social, de servizo e de solidariedade cos semellantes. C.B5.6
- ✓ Ponderar a desigualdade e a inxustiza do mundo por medio da análise persoal C.B6

Competencias Básicas de 3ºESO³

- ✓ Adquirir un maior coñecemento da relación da persoa con respecto ao grupo (C.B. n.º 8)
- ✓ Comprender e resumir o contido dun texto (C.B. n.º 1)
- ✓ Comunicar sentimentos e experiencias de forma oral (C.B. n.º 1 e 8)
- ✓ Adquirir un maior coñecemento do cristianismo, do xudaísmo e do islam (C.B. n.º 1, 4, 5, 6 e 8)
- ✓ Saber escoitar e dialogar nun debate, valorando as opinións dos demais (C.B. n.º 1, 5, 7 e 8)
- ✓ Adquirir un maior coñecemento da Biblia en canto libro sagrado pola súa autoría, o seu contido e a súa finalidade (C.B. n.º 1, 4 e 6)
- ✓ Saber localizar e citar textos bíblicos de modo correcto (C.B. n.º 1, 4, 6, 7 e 8)
- ✓ Coñecer a estrutura e o contido do Antigo Testamento (C.B. n.º 1, 4 e 6)
- ✓ Adquirir maior coñecemento do contexto (xeográfico, político, histórico e social) no que viviu Xesús (C.B. n.º 1, 3, 4, 5 e 6)
- ✓ Coñecer que libros compoñen o Novo Testamento e saber distinguir neles os diferentes tipos de linguaxe e de xéneros literarios (C.B. n.º 1, 4 e 6)
- ✓ Adquirir un maior coñecemento da misión da Igrexa como comunidade (C.B. n.º 5 e 6)
- ✓ Adquirir un correcto coñecemento do que significa crer en Xesús Cristo (C.B. n.º 5, 7 e 8)
- ✓ Saber relacionar a fe cristiá coa vida como motivo de sentido
- ✓ Tomar conciencia da importancia e responsabilidade que supón ser libres (C.B. n.º 3, 5, 7 e 8)
- ✓ Coñecer a relación e as consecuencias da liberdade, a escravitude e a responsabilidade (C.B. n.º 3, 5, 7 e 8)
- ✓ Reflexionar de modo coherente arredor da vida como don e tarefa, como agasallo e responsabilidade (C.B. n.º 1, 4, 7 e 8)
- ✓ Coñecer en profundidade as manipulacións, as agresións e as ameazas ás que está exposta a vida humana (C.B. n.º 1, 3, 4, 5, 7 e 8)
- ✓ Dispoñibilidade para emprender servizos e actitudes na vida de preocupación polas persoas que nos rodean (C.B. n.º 5, 7 e 8)
- ✓ Interese pola dimensión de servizo dentro dos propios plans profesionais (C.B. n.º 5, 7 e 8)
- ✓ Actitude de tolerancia ante outras formas de pensar e concibir diferentes temas (C.B. n.º 1, 4, 5, 6, 7 e 8)

Competencias Básicas 4ºESO⁴

³ As seguintes competencias aparecen referidas no seguinte apartado co número da competencias: 1 Comunicación Lingüística(nº 1); 2. Matemática(nº2); 3 Coñecemento e interacción co medio físico(nº3) ;4 Tratamento da información e competencia dixital(nº4); 5 Social e cidadá(nº5); 6 Cultural e artística(nº6); 7 Aprender a aprender;(nº7) 8 Autonomía e iniciativa persoal (nº8).

⁴ As competencias aparecen referidas cos seguintes números : CB1 competencia en comunicación lingüística, CB2 competencia social e cívica, CB3 competencia cultural e

- ✓ Identificar e confrontar os diversos tipos de linguaxe utilizados polo cristianismo primitivo (bíblico, litúrxico, testemuñal) CB1
- ✓ Valorar criticamente o testemuño histórico e o valor de diversas fontes CB1
- ✓ Enriquecer o vocabulario CB1
- ✓ Identificar e confrontar os diversos tipos de linguaxe e expresións relixiosas do século ^{xvi} (mística, humanistas reformadores, igrexas reformadas, etc.) CB1
- ✓ Diferenciar entre a linguaxe científica e a relixiosa, a mítica e a filosófica CB1
- ✓ Ler, comentar e interpretar criticamente diversos textos bíblicos, históricos ou filosóficos CB1
- ✓ Manifestar actitudes de colaboración e respecto cara aos demais CB2
- ✓ Xerar sentimentos compartidos e non excluíntes CB2
- ✓ Amosar empatía. Ser capaz de poñerse no lugar do outro e comprender o seu punto de vista, aínda que difira en formulacións e intereses CB2
- ✓ Aprender a vivir con sentido e responsablemente o compromiso cristián CB2
- ✓ Participar eficaz e construtivamente na vida social e profesional, desde a chamada de Deus a traballar para construír un mundo máis fraterno e solidario CB2
- ✓ Manifestar actitudes de empatía cara aos máis desfavorecidos CB2
- ✓ Coñecer e apreciar os diversos carismas no seguimento de Xesús (Unidade 4).
- ✓ Participar e colaborar activamente no traballo escolar como preparación ao exercicio da cidadanía CB2
- ✓ Preparar a incorporación á vida social e profesional desde a chamada de Deus a transformar e construír un mundo máis fraterno e solidario CB2
- ✓ Desenvolver valores de integración social, de servizo e solidariedade cara aos semellantes CB2
- ✓ Dialogar con respecto e escoitar con interese a experiencia dos demais CB2
- ✓ Aprender e estimar as persoas auténticas co seu proxecto de vida CB2
- ✓ Manifestar actitudes de colaboración e respecto cara aos demais CB2
- ✓ Analizar en toda a súa riqueza e variedade as manifestacións culturais e artísticas Cb3
- ✓ Comprender e asumir os valores do feito relixioso na súa matriz cultural concreta CB3
- ✓ Descubrir o sentido e a profundidade da achega cristiá á cultura CB3
- ✓ Identificar e localizar no espazo e no tempo a iconografía cristiá para entender a historia e a cultura occidental Cb3
- ✓ Apreciar diversas expresións artísticas relixiosas de Occidente CB3
- ✓ Analizar en toda a súa riqueza e variedade as manifestacións culturais e artísticas CB3
- ✓ Manifestar curiosidade sobre as peculiaridades da iconografía renacentista e barroca e as súas expresións plásticas e musicais CB3
- ✓ Apreciar a cultura propia e as alleas xunto ás súas manifestacións culturais Cb3.
- ✓ Descubrir o sentido e a profundidade das achegas das diversas relixións á cultura actual CB3
- ✓ Analizar e interpretar cronogramas e mapas cos principais fitos dos primeiros séculos do cristianismo CB4
- ✓ Definir con precisión e sintetizar os principais símbolos da fe cristiá CB4
- ✓ Coñecer e contrastar o testemuño e as experiencias das diversas comunidades cristiás ao longo e ancho do mundo e da historia Cb4
- ✓ Personalizar a propia aprendizaxe fomentando a atención, a experiencia e o traballo en equipo CB4
- ✓ Obter e seleccionar información Cb4
- ✓ Afondar no coñecemento dun mesmo e do seu ámbito familiar Cb5
- ✓ Exercitar o diálogo, a participación e o traballo en equipo CB5
- ✓ Desenvolver valores de integración social, de servizo e solidariedade cos semellantes CB5
- ✓ Exercitar a toma de decisións e a asunción de responsabilidades CB5
- ✓ Escoitar a chamada persoal de Xesús como unha oferta de vida e sentido CB5
- ✓ Construír un sistema de valores propio a partir da vida e das palabras de Xesús CB5
- ✓ Amosar actitudes de respecto e colaboración cara a outras persoas, relixións e culturas CB5

artística, CB4 competencia para aprender a aprender, CB5 competencia da autonomía e iniciativa persoal, CB6 competencia no coñecemento e na interacción co mundo físico.

- ✓ Valorar o propio corpo, o benestar e a felicidade persoal Cb5
- ✓ Construír un sistema de valores propio baseado no compromiso, o servizo aos demais e a amizade Cb5
- ✓ Exercitar a asunción de responsabilidades ante o presente e ante o futuro Cb5
- ✓ Mostrar empatía. Ser capaz de poñerse no lugar do outro e comprender o seu punto de vista, aínda que difira en formulacións e intereses Cb5
- ✓ Desenvolver a construción dun pensamento propio e autónomo CB5
- ✓ Ponderar a desigualdade e a inxustiza do mundo por medio da análise persoal, da Doutrina Social da Igrexa e doutras mensaxes interpelantes CB6
- ✓ Valorar criticamente o uso da ciencia, a tecnoloxía e os medios de comunicación Cb6

5.- METODOLOXÍA DIDÁCTICA E UTILIZACIÓN DAS TIC.-

Na área de Relixión católica utilizaremos a mesma metodoloxía nos catro cursos da Ensinanza Secundaria Obligatoria:

- Partiremos en cada unidade dun **apartado inicial** onde os alumnos tomarán contacto co esencial do tema a desenrolar a partir de cancións actuais, cancións relixiosas, fotografías relixiosas ou fotografías comúns (un grupo de amigos, unha familia, unha paisaxe, ...), fragmentos de textos literarios, fabulas, poemas.
- O **desenrolo do tema** estará estruturado en catro ou máis apartados onde se tratarán os contidos conceptuais do tema específicos do tema, procederase a lectura e explicación dos mesmos. Darase moita importancia a lectura por parte dos alumnos de diferentes fragmentos de libros, relatos cortos, ... Os alumnos farán aportacións orais ás preguntas requeridas polo profesor e investigarán palabras claves da unidade, analizarán os textos ou as imaxes, sintetizarán os aspectos máis saliantes, interpretarán e subliñarán os textos propostos, buscarán información complementaria, lerán os textos bíblicos ou de outra relixión propostos no tema, realizarán esquemas conceptuais ou liñas cronolóxicas, ...
- O **dossier** mostrará os alumnos o tema tratado na unidade con comentarios e imaxes no mundo actual, testimonios de persoas sobre o analizado e estudado, monográficos de arquitectura relixiosa, escultura ou pinturas, aspectos da relixiosidade popular, ...
- A **síntese** é un elemento onde os alumnos ven recollido de maneira moi esquemática as palabras claves da unidade e as **actividades** complementarias como pasatempos, viñetas de cómic, fragmentos de noticias da prensa, acudir a Internet e utilizar e buscar direccións facilitadas polo profesor e útiles para a comprensión e traballo do tema (dentro da utilización e promoción das novas tecnoloxías,).

Os alumn@s participan no programa ABALAR, contando con ordenadores (neste curso non estamos na aula abalar e pediremos con antelación permiso para o seu uso) para os alumnos podendo acceder en calquera momento ás páxinas recomendadas, búsqueda de información, ...

6.- AVALIACIÓN E CUALIFICACIÓN

6.1.- CRITERIOS DE AVALIACIÓN.

1.º ESO

- Sinalar os elementos das relixións primitivas que teñan algunha relación coa cultura relixiosa actual.
- Establecer distincións entre os relatos míticos da antigüidade e a Revelación de Deus no Cristianismo.
- Formular a concepción do home no cristianismo, e as súas consecuencias na fundamentación dos seus dereitos e deberes.
- Explicar a orixe e sentido do mundo e da vida, como froito do designio amoroso, misericordioso e providente de Deus Pai.
- Saber relacionar a Xesús Cristo coas expectativas do Antigo Testamento.

- Saber razoer o sentido da salvación do pecado e da morte que Xesús Cristo outorga ao crente..
- Recoñecer a mensaxe do Reino e as benaventuranzas como proxecto de vida do cristián que se identifica con Xesús Cristo, e saber aplicar á Igrexa as parábolas do Reino.
- Razoer os principios e valores que fundamentan a moral cristiá, aplicándoos especialmente á problemática actual sobre a vida.
- Saber dar razóns do valor da sexualidade como don de Deus e colaboración con El na creación, e saber aplicar os fundamentos da moral cristiá á vida sexual.
- Deducir do sacramento do Matrimonio os valores da entrega total, o compromiso, a fidelidade e o sentido da procreación.
- Comparar o sentido da felicidade, os medios para alcanzala e a proposta moral no budismo, o cristianismo e o islam.

2ºESO

- Detectar os principais elementos que constitúen o fenómeno relixioso e a súa expresión concreta no cristianismo.
- Describir o sentido da vida que ofrece a experiencia relixiosa nas grandes relixións.
- Razoer a responsabilidade persoal que leva consigo o pecado como dano contra si mesmo, contra os demais e como separación de Deus.
- Explicar o sentido da fe cristiá como identificación con Xesucristo e a súa realización plena na vida eterna.
- Saber utilizar a mensaxe dalgúns textos e acontecementos bíblicos para comprobar as manifestacións de Deus e razoer que Xesucristo é verdadeiro Deus e verdadeiro home.
- Saber interpretar a morte e resurrección de Xesucristo como fonte de amor, perdón, esperanza e novo nacemento para os fillos de Deus.
- Especificar signos concretos da presenza e acción de Deus na vida da Igrexa.
- Explicar as razóns polas que o cristián ama e celebra o amor de Deus como raíz da súa filiación.
- Saber establecer relacións entre a vida humana e os sacramentos do bautismo, a reconciliación, a eucaristía e a unción dos enfermos.
- Sinalar na liturxia a relación de Deus cos seus fillos e a resposta destes.
- Ilustrar con exemplos as accións sociais que a Igrexa realiza mediante as súas institucións.
- Explicar por que, segundo a fe cristiá, o Reino de Deus alcanzará a súa plenitude nun mundo novo, recreado por Deus.

3.º ESO

- Diferenciar os elementos básicos do proxecto de Deus sobre o home nas relixións monoteístas .
- Identificar o xénero literario e o autor dalguns textos da Biblia.
- Establecer relacións entre textos da Biblia , da Tradición e do Magisterio sobre a revelación de Deus.
- Saber relacionar a experiencia da liberación de Israel cos presenza de Deus como Pai amoroso no medio do seu pobo.
- Situar cronolóxicamente os fitos máis importantes da revelación de Deus que vai preparando a encarnación do Fillo e sinalr as fontes históricas sobre a vida e obra de Xesucristo.
- Razoar o fundamento da Igrexa comunión, os seus signos e as consecuencias na vida do crente por acción do Espírito.
- Razoar como os carismas e ministerios desenvolven a misión da Igrexa.
- Distinguir a fe como don de Deus e como resposta razoable do home.
- Describir os rasgos esenciais da fe das comunidades cristiás nos tres primeiros siglos e a súa expresión no arte.
- Razoar o valor da liberdade como elección da verdade e o ben a partires dos seus propios actos.
- Saber sintetizar , desde las bienaventuranzas, un código de conducta do cristiano.
- Aplicar os principios morais do cristianismo ós problemas actuais sobre a vida.
- Mostrar as aportacións das relixións monoteístas á cultura española.
- Localizar algúns textos bíblicos sobre o xuízo e destino final .

4.º DE ESO

- Argumentar sobre o servizo que a Igrexa presta ao longo dos séculos ao transmitirnos íntegras a mensaxe e a vida de Xesús.
- Apreciar que a santidad da Igrexa é eficaz, a pesar do pecado dos seus fillos.
- Situar no seu contexto histórico algúns feitos da Igrexa como servizo á fe.
- Describir o servizo que os modelos de vida cristiáns lle achegaron á cultura de cada época.
- Razoar o servizo dos concilios á transmisión da fe.
- Explicar o sentido relixioso das peregrinacións.
- Razoar o sentido das reformas da Igrexa como renovación nas súas raíces evanxélicas.

- Localizar as achegas dos grandes santos e doutores da Igrexa na construción de Europa e na súa evanxelización.
- Sinalar o servizo que a Igrexa lle realiza á cultura desde as súas institucións e persoas relevantes no renacemento e barroco.
- Describir a acción educativa e social da Igrexa no mundo contemporáneo.
- Identificar os grandes fitos da arte cristiá como expresión da fe do pobo e manifestación da acción de Deus no mundo.
- Sinalar, en algúns textos do Concilio Vaticano II, as achegas da Igrexa sobre o diálogo co mundo.

- Describir a realidade social, política e económica do contorno mediante a observación e a análise da realidade, e detectar os problemas que formula para valorala desde os principios fundamentais da doutrina social da Igrexa.
- Tomar conciencia, mediante a observación da realidade e o uso dos medios de comunicación, da inxusta orde social imperante hoxe na sociedade e ser quen de valorala á luz dos criterios morais cristiáns para, desde formulacións de fe, comprometerse na mellora das estruturas sociais.

- Participar en debates sobre temas de actualidade relacionados coas realidades económicas, sociais e políticas en que se confronten as opinións propias coas doutras persoas e, especialmente, coa doutrina social da Igrexa.

1ºBACHARELATO

- Describir as grandes respostas que se lle deron á cuestión sobre o sentido da vida e saber recoñecer eses diferentes tipos de resposta nalgúns condutas actuais.
- Coñecer o sentido da vida que propuxeron algúns dos pensadores máis representativos dos séculos XIX e XX.
- Situar o fenómeno relixioso como un dos elementos máis específicos de resposta á cuestión sobre o sentido da vida.
- Captar a especificidade da relixión cristiá no contexto das demais relixións e comprender a estrutura da propia fe cristiá e as súas consecuencias na vida das persoas que a aceptan.
- Detectar como o sentido da vida leva moitas persoas a se preguntaren polo misterio da vida e a comprenderen que Deus, na persoa de Xesucristo, lle deu sentido á vida dos seres humanos.
- Describir a realidade social, política e económica do contorno mediante a observación e a análise da realidade, e detectar os problemas que formula para valorala desde os principios fundamentais da doutrina social da Igrexa.
- Tomar conciencia, mediante a observación da realidade e o uso dos medios de comunicación, da inxusta orde social imperante hoxe na sociedade e ser quen de valorala á luz dos criterios morais cristiáns para, desde formulacións de fe, comprometerse na mellora das estruturas sociais.
- Participar en debates sobre temas de actualidade relacionados coas realidades económicas, sociais e políticas en que se confronten as opinións propias coas doutras persoas e, especialmente, coa doutrina social da Igrexa.

2ºBACHARELATO

- Elaborar un esquema comprensivo básico do funcionamento do acto moral e, xa que logo, da dimensión moral da nosa existencia.
- Analizar como inflúe a fe cristiá na dimensión da existencia humana.
- Establecer, a partir da vida de Xesús, os valores fundamentais da moral cristiá.
- Tomar conciencia da dimensión sexual da vida humana e comprender a visión cristiá sobre esta.
- Participar en debates sobre temas relacionados co tratado neste bloque temático, para confrontar as opinións propias coas doutros e cos principios da relixión e da moral católica.
- Detectar, mediante a análise e a contemplación de obras artísticas, a dimensión espiritual da arte.
- Explicar as relacións que se deron ao longo da historia entre a arte e a relixión cristiá.
- Situar no tempo as diferentes obras artísticas e analizar como a época influíu nunha determinada concepción do relixioso.
- Identificar que características de Xesús plasmaron os artistas de todos os tempos nas diferentes expresións artísticas sobre a súa persoa.
- Describir, mediante a análise de obras de arte, as diferentes pasaxes bíblicas da vida de María.

6.2.- CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

A calificación dos alumnos de **Relixión Católica ESO** será unha nota numérica (de 1 a 10) que resultará das diferentes anotacións que dispondrá o profesor:

- **Nota das fichas das unidades** estudadas, as fichas realizaranse coa axuda do libro e do caderno do alumno que poderá utilizar como guía de información, das **actividades e dos traballos** que o profesor encargará y dará un índice para desenrolalo, actividades de ampliación e reforzo dos temas analizados. **60%**
- **Nota do caderno:** O alumno ten que tener todos os exercicios realizados na aula. Ademais o caderno debe ter unha presentación limpa e ordenada. **15 %** da nota final.
- **Actitude e comportamento:** A actitude e o comportamento (atención e participación nas lecturas, debates, opinións,...) nas clases térase en conta á hora de calificar ao alumno utilizando todas as notas que o profesor recolla durante a avaliación. **25%** da nota final.

A calificación dos alumnos de **Relixión Católica no Bacharelato** será unha nota numérica (de 0 a 10) que resultará das diferentes anotacións que dispondrá o profesor

- **Nota das fichas das unidades** estudadas, as fichas realizaranse coa axuda do libro e do caderno do alumno que poderá utilizar como guía de información, das **actividades e dos traballos** que o profesor encargará y dará un índice para desenrolalo, actividades de ampliación e reforzo dos temas analizados. **60%**
- **Actitude e comportamento:** A actitude e o comportamento (atención e participación nas clases, debates, opinións,...) nas clases térase en conta á hora de calificar ao alumno utilizando todas as notas que o profesor recolla durante a avaliación. **40%** da nota final.

Tanto os traballos, actividades e a participación na aula entran así no **sistema de cualificación** da materia de Relixión. Nos traballos o alumno deberá seguir o guión presentado polo profesor, tratar os puntos, ser ordenado e coidar a presentación: deberá ter realizadas as actividades da aula como as tarefas da casa. Tendo en conta os acordos tomados nas reunións da comisión de coordinación pedagóxica térase en conta á hora da cualificación as faltas de ortografía do alumno restando puntuación no caso que corresponda.

6.3.- Procedementos e instrumentos de avaliación

Os diferentes **procedementos de avaliación** que se utilizarán durante o presente curso serán: a observación de comportamentos, entrevistas, probas, traballos e cuestionarios orais e escritos; participación nos debates e coloquios.

Durante cada **trimestre** o profesor realizará probas escritas, traballos e cuestionarios (coas indicacións de cómo será a tarefa ou os puntos obrigatorios a cubrir) que se basearán nos criterios de avaliación das unidades avaliadas nese tempo; tendo como finalidade a consecución dos mínimos relativos a elas. A calificación numérica de 1 ao 10 (na ESO) e de 0 ao 10 (no Bacharelato) será a resultante dos criterios de cualificación máis arriba indicados.

A calificación final no mes de xuño será a media das tres avaliacións.

7.- MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

Os **libros de texto** propostos polo Departamento de Relixión Católica para o presente curso académico son:

- Relixión Católica 1º. Proyecto Siquém. Ed SM
- Relixión Católica 2º. Proyecto Siquém. Ed SM

- Religión Católica 3º. Proyecto Siquém .Ed SM
- Religión Católica 4º. Proyecto Siquém. Ed. SM

Outra ferramenta de traballo moi importante é o caderno de relixión ,que han de tener todos os alumnos.

A **Biblia** é indispensable para as consultas que xurdirán nas diferentes fases do curso. Nela os alumnos teran que buscar, ler, escribir e clasificar varias citas dos evanxeos e outros textos bíblicos. Ademais consultaremos outros **textos pastorais** como encíclicas, documentos conciliares,...

Os demais materiais que podan usarse dependerán das características do grupo, dos contidos concretos que se desenrolexen e dos obxetivos que se pretendan alcanzar. Atendendo as características utilizaremos **cintas de vídeo, dvd** para ver películas e documentais referentes a os temas tratados, materiais para a realización de **murais**,...

Visitaremos a aula de informática e utilizaremos os recursos informáticos para ampliar contidos segundo os intereses do alumno ou alumna ,por exemplo Libros Vivos, direccións de **Internet** propostas polo profesor,...

8.- TEMAS TRANSVERSAIS.

Educación para a convivencia.-

xO respecto á autonomía dos demais

xO diálogo como forma de solucionar as diferenzas

Educación para a paz.-

xEducar para a acción. As leccións de paz, a evocación de figuras e o coñecemento de organismos comprometidos coa paz deben xenerar estados de conciencia e condutas prácticas.

xEntrenarse para a solución dialogada de conflitos no ámbito escolar.

Educación do consumidor.-

xAdquirir esquemas de decisión que consideren todas as alternativas e os efectos individuais, sociais, económicos e medioambientais.

xDesenrolar un coñecemento dos mecanismos do mercado, dereitos do consumidor.

xCrear unha conciencia de consumidor responsable que se sitúa críticamente ante o consumidor e a publicidade.

Educación no sexista.-

xDesenrolar a autoestima e unha concepción do corpo como expresión da personalidade.

xAnalizar críticamente a realidade e correxir prexuízos sexistas e as súas manifestacións na linguaxe, publicidade, xogos, profesións,...

xConsolidar hábitos non discriminatorios.

Educación ambiental.-

xAdquirir experiencias e coñecementos suficientes para ter unha comprensión dos principais problemas ambientais.

xDesenrolar conciencia de responsabilidade respecto ao medioambiente global.

xDesenrolar capacidades ,técnicas e hábitos de relacionarse co medio sen contribuir o seu deterioro

Educación multicultural.-

xDespertar o interese por coñecer outras culturas diferentes, coas súas crenzas, institucións e técnicas.

Educación para a saúde.-

xDesenrolar actitudes de respecto e colaboración con grupos culturalmente minoritarios.

xDesenrolar hábitos de saúde :hixiene corporal e mental, alimentación correcta.

9.- TRATAMENTO E FOMENTO DA LECTURA

Na área de Relixión Católica aténdese ao fomento da lectura en tódolos cursos da ESO e no Bacharelato tanto na aula como na oferta que se lles fai ós alumnos de lecturas opcionais para que amplíen a información do tema tratado na clase na súa casa ou na Biblioteca.

As lecturas que fan os alumnos non son únicamente textos bíblicos, pastorais e conciliares ;tamén len textos de outras relixións e textos actuais en prensa, revistas, libros,... cunha aplicación práctica ó tratado na aula.

10.-TRATAMENTO E FOMENTO DAS TIC

Na área de Relixión Católica empregaremos as novas tecnoloxías para o tratamento da información en tódolos bloques de contido. Contribuíndo á adquisición da competencia do tratamento da información e competencia dixital xa que promove que os alumnos saiban buscar, obter, procesar e comunicar a información e transformala en coñecemento. Saber acceder á información utilizando técnicas e estratexias diversas e dominar o uso das ferramentas das **TICs** como apoio de traballo constitúen tamén competencias importantes fomentadas por esta materia.

Cos seguinte intencionalidade:

- Buscando o interese das alumnos a través da búsqueda e lectura de documentos que chegen a realidade que estamos estudando ou na que vivimos.
- Actitude de busca de canles comunicativas , creativas e persoais que os chegen a outros modos de vivir a relixiosidade
- Valoración crítica ou para favorecer a reflexión das mensaxes que se transmiten nos medios de comunicación aos que acceden dende o ordenador e tamén unha valoración da publicidade.

Acudiremos a aula de informática do centro para a consulta de páxinas web tanto para traballar como para consultar e ampliar a información que estudamos nas clases de Relixión utilizaremos os recursos informáticos para ampliar contidos segundo os intereses do alumno ou alumna ,por exemplo Libros Vivos, direccións de **Internet** propostas polo profesor,...

No 1º e 2º curso da ESO os alumn@s conta con ordenadores persoais dentro do programa ABALAR,podendo usalos como ferramenta de traballo .

11.- ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES PROMOVIDAS.

Durante o o curso desenvolveranse determinadas actividades co gallo de determinadas celebracións :

- O día dos Dereitos humanos .- farase unha lectura dos dereitos e analizarase o seu cumprimento no mundo.
- No Nadal organizaremos actividades para recordar o significado, costumes desas datas.
- O día escolar da paz e da no violencia.-
- Coñecemento dalgunha campaña desenvolvida por unha ONG.
- Actividades de Comercio Xusto ou atención ós desfavorecidos(Operación Kilo,...)
- ...

12.- MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.

12.1.- Medidas xerais de atención á diversidade.

A atención á diversidade estará presente na programación dos conceptos , procedementos y actitudes. Administraranse os contidos en diversas dosis en función dos intereses, aprendizaxes previos e expectativas dos alumn@s. Emplearanse procedementos diferentes cos diversos tipos de alumnos e valorarase as actividades de cada un.

As actividades constitúen un instrumento de atención ás diferencias individuais dos alumnos/as. As actividades adaptaranse ás diversas capacidades, motivacións e intereses de cada un de eles.

Seleccionaranse as actividades dacordo coas necesidades concretas do grupo de alumnos, ademáis de realizar actividades individuais para aqueles que necesiten “reforzo educativo”. Facilitaráselles actividades de “reforzo” a aqueles alumnos que o necesiten e sempre de acordo coas capacidades dos alumnos e os obxectivos da materia e as competencias básicas da materia.

13.-PLAN ESPECÍFICO PARA O ALUMNADO REPETIDOR

Cada alumno repetidor que no curso anterior tivera dificultades nesta materia, seguirá un programa específico personalizado orientado á superación desas dificultades. Este programa incluírá actividades de aprendizaxe para realizar semanalmente. Nestas actividades traballaránse os contidos que se están ensinando na aula. Cando se entrega ao alumno ou alumna as actividades semanais daráselle unha explicación individual sobre elas. Farase un seguimento de cada alumno na realización das tarefas propostas. O seguimento deste plan será comunicado á profesora titora quen, trimestralmente, deberá facelo chagar ás familias para o seu coñecemento e colaboración.

14 -ACTIVIDADES EXTRAESCOLARES PROPOSTAS

- ✓ Visita ós monumentos relixiosos de Mondoñedo (Catedral, Museo Catedralicio, ..) polos alumnos de Relixión dos diferentes cursos.
- ✓ Visita a exposicións programadas con temática relixiosa programadas que se desenvolverán no noso Concello ou noutro Concello que pudiéramos visitar .
- ✓ Charlas promovidas por algunha ONG .
- ✓ Visita a Santiago de Compostela.

15.-ACCIÓN DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA

Dende o departamento de Relixión, contribuirase ao correcto desenvolvemento do plan de convivencia:

- no correcto cumprimento das normas de aula
- no control da puntualidade e absentismo.
- colaborando de maneira activa e responsable coa dirección do centro ou co departamento que organice actividades de mellora da convivencia.
- colaborando na posta en práctica da sala de convivencia.
- intervindo cando se detecte algún problema entre o alumnado e comunicándollo á persoa titora.
- informando á persoa titora, departamento de orientación e xefatura de estudos sobre alumnado que presenta desaxustes no seu comportamento, incluíndo o rendemento académico.
- favorecendo o traballo cooperativo entre o alumnado

16.-AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

A programación didáctica de Relixión Católica se avaliará durante todo o curso mediante un seguimento semanal do cumprimento da mesma, consecución de obxectivos, modificacións ,... nas reunións do Departamento; no caso de tomar algunha modificación quedará reflectido na acta mensual do libro do Departamento .

17.-PROBA EXTRAORDINARIA DE SETEMBRO

Os alumnos coa materia pendente para o mes de setembro deberán entregar o día da proba :

- A libreta da asignatura con todos os exercicios e tarefas feitas durante o curso.
- Un esquema –síntesis de todos os temas analizados durante o curso.

Os alumnos no mes de xuño recibirán unha folla coas indicacións pertinentes particulares.
O alumno obterá unha nota numérica do 1 ao 10 que resultará da suma do 70% como máximo da libreta e do 30% como máximo dos esquemas-síntesis presentados.

18.- ACTIVIDADES DE RECUPERACIÓN DE MATERIAS PENDENTES

Durante o curso os alumn@s coa materia de Relixión pendente deberá realizar tres traballos , un por avaliación e entregarse na data sinalada polo departamento -dúas semanas antes da data de avaliación-, seguindo o guión presentado polo profesor.

Ademáis elaborará un traballo individual e personal que escollerá dunha lista que se entregará a comezos de cursos ós alumnos pendentes de cada curso ; por exemplo : elabora un dossier con fotografías sobre as enfermidades do mundo , escolle unha das relixións do mundo, fai unha entrevista a algún personaxe relixioso, as manifestacións artísticas na relixión,...

O alumno obterá a calificación da nota media dos traballos presentados en cada avaliación e no mes de xuño levará a nota numérica que resulta das medias das calificacións das tres avaliacións.

O alumno/a que non entregue un traballo ou varios na data sinalada terá a opción de presentalo na proba extraordinaria.

Mondoñedo a 24 de setembro de 2013.

MªDolores Seijo López
Departamento de Relixión do I.E.S Plurilingüe San Rosendo.